

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE DEKORLARI VE KOSTÜMÜ ANA SANAT DALI
DEKOR VE KOSTÜM TASARIMI PROGRAMI

TELEVİZYON'DA DEKOR YAPMA PRENSİPLERİ
VE BU BAĞLAMDA
“TELEVİZYON KANALLARINDAN BİRİ İÇİN”,
BİR DEKOR UYGULAMASI

(Yüksek Lisans Eser Metni)

Hazırlayan:
20026110 Kaya Zeki KOÇER

Danışman:
Prof.Bengi BUGAY

İSTANBUL - 2005

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa no</u>
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
ÇİZİMLER LİSTESİ	IX
RESİMLER LİSTESİ	X
GİRİŞ	XIV
1.1. Çalışmanın Amacı	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı	2
1.3. Çalışmanın Yöntemi	3
TELEVİZYONDA DEKOR YAPMA PRENSİPLERİ	4
2.1. Televizyon Platosunda Planlama ve Set Tasarımcısı	4
2.2. Cyclorama (Sayk) ve Set Konstrüksiyonu	5
2.2.1. Statik Cyclorama	7
2.2.2. Hareketli Cyclorama	9
2.3. Set Konstrüksiyonu	10

2.3.1. Düzlem ve Eklemeler	15
2.4. Atmosfer ve Işık İlişkisi	17
2.4.1. Gri Scala	18
2.4.2. Arka Plan ve Işık	21
2.4.3. Arka Planda Işığın Realist Kullanımı	25
2.4.4. Arka Planda Işığın Dekoratif Kullanımı	26
2.5. Set Tasarımında Temel Yerleşimler	28
2.5.1. Balkonlu Sahneleme	32
2.5.2. Açık Sahneleme	34
2.5.3. Kapalı Sahneleme	35
2.6. Küçük Platoda Büyük Sahne Oluşturmak	37
2.6.1. Katlanır Sınırlayıcılar	38
2.6.2. Mobil Sınırlayıcılar	39
2.6.3. Psikolojik Sınırlayıcılar	40
2.6.4. Saklanmış Sınırlayıcılar	41
2.6.5. Zaman, Mekan, ilişkisinde Sınırlayıcılar	42
2.7. Dekorda Perspektif Etkisini Arttırmak	43
2.7.1. Doku Yoğunluğu Etkisi	44
2.7.2. Parlaklık Etkisi	45

2.7.3. Gölge Etkisi	46
2.7.4. Örtme Etkisi	47
2.7.5. Atmosfer Etkisi	48
2.7.6. Fiziksel Yükseklik Etkisi	50
2.7.7. Belirgin Kaçış Noktası Oluşturmak	51
2.8. Doğal Sırt	52
2.8.1. Doğal Sırt ve Psikolojik Sınırlayıcı Farklar	52
2.9. Stüdyo Ortamında Tavan Oluşturmak	54
2.9.1. External Tavan Çözümleri	55
2.10. Sette Karakter Oluşturmak	56
2.11. Dekorda Projeksiyon kullanımı ve Pratikte Karşılaşılan Problemler	57
3.1. TELEVİZYONDA DEKOR YAPMA PRESİPLERİ DOĞRULTUSUNDA CANLI PERFORMANS PROGRAMININ İRDELENMESİ	59
4.1 TELEVİZYONDA DEKOR YAPMA PRESİPLERİ DOĞRULTUSUNDA CANLI PERFORMANS PROGRAMININ YENİDEN YORUMLANMASI	69
5. SONUÇ	79
6. KAYNAKÇA	80
7. ÖZGEÇMİŞ	81

ÖNSÖZ

1884 yılındaki Paul NİPKOW 'un ilk fotoselli çarkından, günümüze kadar temel prensipleride dahil olmak üzere hala gelişmekte olan televizyon ve televizyon yayıncılığındaki teknikler, beraberinde stüdyolarının yapısını, ışık, ses ve dekor uygulamalarını'da dinamik olarak geliştirmemizi gerektirmiştir. 1935 yılındaki ilk süreli yayınların başlangıcından sadece otuz yıl sonra, Dünyada satılmış olan alıcı sayısının yüzseksen bin olduğu tahmin edilmektedir. Bu bağlamda kamusal iletişim araçları arasındaki, bu en etkili iletişim aracının gücü, doğal olarak görsel yönündeki farklılığında yatmaktadır.

Veriler uzamında, kültürün'de globalleştiği dünyamızda, televizyon teknoloji yoluyla beynimizin kavramsal yapılarını ortaya çıkartma misyonunu üstlenmiştir; Bu bağlamda içerik – mekan tasarımı bu noktada daha'da önem kazanmaktadır. Yapıtı canlı tutan kısıtlamalara ve kalıplaşmış yorumlara karşı koyan aktif kameralar, uzak yakın planlar arasında rüzgar hızıyla yapılan geçişler, sanki şimşek gibi kendiliğinden gelişen bir olay, pembe, turuncu, sarı, mavi güneşler, teknik ve estetiğin bu iki büyük eksenin kesiştiği noktada bir ağ gibi gittikçe birbirinin içine girerek gelişen içerik – mekanlar tasarlarlarken, bu içerik - mekanlarda sanatsal üretimin tüm alanları (resim, heykel, fotoğraf, mimari vb.) ayrışarak üretime katkıda bulunurlar.

Teknolojinin daha öne geçtiği bu süreç içerisinde dekor tasarımcısının sadece estetik kaygıları hissetme lüksü yoktur. Tasarım, tasarımcıya ait olmasına rağmen, televizyon dekorunda tasarımın şekillenmesinin teknik olanaklardan geçtiği yadsınamaz. Televizyon stüdyolarındaki, dekor teknikleri'ne ait yayınlar maalesef dilimizde yok denecek kadar az olup, mevcut yayınlarda ağırlıklı olarak BBC' nin ülkemizde yaptığı eğitim çalışmalarından derlenmiştir.

Televizyonda çağdaş dekor prensiplerini ve özellikle'de televizyon dekorunda daha büyük önem kazanan ışığın incelenmesini amaçlayan bu çalışmamın, planlanması ve kaleme alınmasında yol gösteren

danışmanım, Sayın Prof.Bengi BUGAY 'a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Tahsin CANBULAT'a, Tasarımın sayısal görselleştirme aşamasında bana yardımcı olan Sayın Volkan KOÇER'e, araştırma safhasında önerileriyle bana yardımcı olan T.R.T İstanbul televizyonu dekoratörlerinden Sayın Birgül AKPINAR'a, T.R.T. İstanbul televizyonu yönetmenleri, Sayın Bahtiyar SİS ve Serkan KARDAŞ 'a, T.R.T basın Halkla ilişkiler ve tanıtım ofisinden Sayın Şevket BİNAY'a ayrı, ayrı teşekkür ederim.

ÖZET

Özellikle sayısal alanındaki gelişmeler, ışık geri verim katsayısı yüksek malzemeleri, hatta ışık kaynaklarını, dekor amaçlı kullanmamızdaki sınırları genişletmiş olup, söz konusu materyallerle dekoru oluşturmak hemen hemen televizyon dekorunun temel ayrıcalığı olmuştur. Kameranin insan gözüne oranla netleme açının daha fazla olması, hiçbir zaman çıplak gözle kontrol edemeyeceğimiz büyüklükteki alanları bize netleyerek sunması ve görüntüdeki hızlı devinimin oluşturduğu görsel zenginlik, televizyonun izleyici ile tek yönde kurduğu iletişimde çoğunlukla içeriğin, imajın arkasında kalmasına neden olabilir; bu tip olumsuzlukları aşabilmek, televizyon dekor tasarımcısının estetik kadar teknik bilgisini'de kullanmasını gerekli kılar.

Sonuçta, iki boyutta algıladığımız görüntüdeki derinlik etkisi, kontrollu gölgeler yardımı ile elde edilen planlardadır, alıcıların sadece renkli olmadığını düşünürsek siyah beyaz görüntüde'de farklı gölgeler elde edebilmek, doku ve biçimi'de beraberinde kontrol edebilmek, televizyon dekorunda ışık kadar, teknik renk bilgisi'de gerektirmektedir. Seyirci adına, bütünü takip eden kameralara, günümüzde yüksek hareket kabiliyetleri eklenerek, dekorun statik etkisi aşılımaya çalışılırken, bu avantaj dekor tasarımcısına daha başka zorluklar çıkarmaktadır. kameranin bu yeteneği dekorun arka tarafını'da gözden kaçırmamamızı gerektirirken, kullanılan malzemenin akustik etkiside aslında tasarımcıyı ilgilendirir. Bu bağlamda klasik sahne tasarımı kuralları dışına çıkan televizyon dekor tasarımı, malzemesinden düşünce biçimine kadar tasarımcısını doğal olarak ayrıcalıklı kılmaktadır.

Televizyon dekor yapma prensiplerini irdelemeyi amaçladığım bu çalışma, temelde plato dekor tekniklerini, plato aydınlatma ve akustik kurallarının incelenmesini kapsamaktadır. Çalışma Konu ile ilgili uzmanların deneyimlerini aktarması, internet, kütüphane, T.R.T arşivinden yazılı ve resimli kaynak araştırması ve muhtelif T.R.T ve Kanal D plato çalışmalarının izlenmesi ile oluşturulmuştur.

ANAHTAR KELİMELEER: Plato, Dekor, Derinlik etkisi, Kamera , Işık

SUMMARY

The developments especially in digital world, the materials with high optical reflectivity coefficient and even decorative use of the light sources have led to such materials being almost one of the basic exclusivity of the television decoration. The capability of high degree of focusing provided under camera lenses thanks to its bigger focus angle compared to that of human eye provides focused visibility that cannot be achieved by the human eye. The visual elaboration provided by the high rate of agility may even result with subordination of the content to the image in the single directional communication of the television with the spectator.

To overcome such inconveniences necessitate the decoration designer to employ technical expertise in addition to the esthetic concern.

Consequently, the depth perception sensed in 2-dimension in the image lies on the plans obtained by the help of the controlled shadows. In consideration of the fact that there isn't only color receivers, obtaining different shadows in a black and white image calls for the knowledge on the technique as well as light in the television decoration. Attempts are made to get rid of static effect of the decoration by addition high degree of agility via state-of-art cameras that trace the totality on behalf of the spectator, while this advantage proves to be another difficulty for the decoration designer. Such ability of the camera should not let us miss the background of the decoration, and the acoustic effect of the materials employed is in fact a concern to be handled by the designer. In this context, with its implications beyond a stage design rules, the decoration design for the television is a real challenge for the designer, ranging from material employed to the imagination of the design, which inherently attaches the designer's artistic work the exclusivity of his/her own.

The study aimed to scrutinize the principles of television decoration basically covers the stage decoration techniques, stage illumination and acoustic rules. Among the materials referred in the course of the study, it is worth to mention of the opinions of the relevant experts, printed and illustrative materials obtained from Internet, library and TRT archive, and the investigation performed on various TRT and Kanal D stage works.

KEY WORDS: Stage, Decoration, Depth Perception, Camera, Light

ÇİZİMLER LİSTESİ

		<u>Sayfa no</u>
Çizim 1.	Statik Cyclorama	6
Çizim 2.	Sonsuzlu Cyclorama	6
Çizim 3.	Standart Tip Cyclorama	6
Çizim 4.	Gri Scala ve Kamera Değerleri	19
Çizim 5	tasarımın sahne platformlarının, platoya yerleşimi	69
Çizim 6	Platformların birbirine bağlanması	70
Çizim 7	Platformlara arkadan bakış	71
Çizim 8	Platformların önden görünüşü	71
Çizim 9	Platformların modellenmiş hali	72
Çizim 10	tasarıma Cinema 4D programı ile texture atılması	74
Çizim 11	tasarıma aynı program ile ışık kaynaklarının yerleştirilmesi	74
Çizim 12	Tasarımın lokal ışıkta görünüşü	75
Çizim 13	Tasarımın gri değerleri	75
Çizim 14	Tasarımın aynı açıdan farklı lokal ışıkla görünüşü	76
Çizim 15	Tasarımın başka lokal ışık kaynakları ile görünüşü	67

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa no

Resim 2.1.a.	Stüdyo, çekim öncesi kamera açılarını belirleme aşaması	4
Resim 2.2.a.	Cycloromada sonsuzluk etkisi	5
Resim 2.2.1.a.	Stüdyo, Statik Cycloroma örneği	7
Resim 2.2.1.b.	“	8
Resim 2.2.2.a.	Stüdyo, Hareketli Cycloroma örneği	9
Resim 2.2.2.b.	“	10
Resim 2.3.a.	Stüdyo, birçok materyalin birarada kullanıldığı dekor çalışması	11
Resim 2.3.b	Stüdyo , tamamı alttan aydınlatılmış zemin tasarımı	12
Resim 2.3.c.	Stüdyo, Derinliğin artırıldığı dekor uygulaması	13
Resim 2.3.d.	Stüdyonun gerçek boyutları , masanın yeri	13
Resim 2.3.e.	Objelerin kompozisyonu ile artırılan perspektif etkisi	14
Resim 2.3.1.a	Taşıyıcıların oluşturulması	15
Resim 2.3.1.b.	Taşıyıcıların giydirilip yaşanmışlık etkisinin verilmesi	16
Resim 2.3.1.c.	“	16
Resim 2.4.a.	Yuvarlatılmış formlar, farklı doku uygulaması, eskitme uygulanmış bir stüdyo dekoru	17
Resim 2.4.b.	Aynı stüdyoda farklı kamera açısı	18
Resim 2.4.1.a.	Kanal D stüdyosu; sabah programı dekor uygulaması renklim monitör görüntüsü	20
Resim 2.4.1.b.	Kanal D stüdyosu; aynı dekorun gri değerleri	20
Resim 2.4.2.a.	Arka plansız sujelerin monitör verisi	22
Resim 2.4.2.b.	Arka planlı sujelerin monitör verisi	22

Resim	2.4.2.c	Başka bir arka planla sujelerin monitör verisi	23
Resim	2.4.2.d.	“	24
Resim	2.4.2.e.	“	24
Resim	2.4.2.f.	“	24
Resim	2.4.3.a.	Stüdyoda ışığın dekoratif kullanımına örnek çalışma	25
Resim	2.4.3.b.	Aynı çalışmadan yakın plan	26
Resim	2.4.3.c.	Kanal D stüdyosu; ışığın dekoratif kullanımına örnek çalışma	27
Resim	2.4.3.d.	“	27
Resim	2.4.3.e.	“	28
Resim	2.5.a.	İdeal ölçülere sahip bir stüdyoda dekor uygulaması	29
Resim	2.5.b.	Aynı çalışmanın başka kamera açısı	30
Resim	2.5.c.	“	30
Resim	2.5.d.	“	31
Resim	2.5.e.	“	31
Resim	2.5.1.a.	Balkonlu tip dekor uygulaması	32
Resim	2.5.1.b .	“	33
Resim	2.5.1.c .	Balkonlu tip haber stüdyosu dekor uygulaması	33
Resim	2.5.2.a .	Açık tip sahneli bir dekor uygulaması	34
Resim	2.5.3.a .	Kapalı tip sahneli bir dekor uygulaması	35
Resim	2.5.3.b.	Aynı dekorun farklı açıdan görünümü	36
Resim	2.5.3.c.	“	36
Resim	2.5.3.d.	“	37
Resim	2.6.1.a .	Katlanır sınırlayıcıların kullanıldığı bir dekor uygulaması	38
Resim	2.6.2.a .	Mobil sınırlayıcıların kullanıldığı bir dekor	39
Resim	2.6.2.b .	“	40

Resim	2.6.3.a .	Pencere arkası bir psikolojik sınırlayıcı örneği	41
Resim	2.6.4.a .	Sınırlayıcıları saklanan bir dekor örneği	42
Resim	2.6.5.a .	Mekan belirlemede sınırlayıcıların ağırlığını hissettiren bir örnek	43
Resim	2.7.1.a .	Densite'nin dekora etkisi	44
Resim	2.7.2.a .	Obje , ışık ilişkisinin farkedildiği bir örnek	45
Resim	2.7.3.a .	Objelerin boyutu ve gölge etkisinin görüldüğü bir çalışma	46
Resim	2.7.4.a .	Objelerin ön arka ilişkisinin görüldüğü bir çalışma	47
Resim	2.7.4.b .	“	48
Resim	2.7.5.a .	Atmosfer ve arka plan ilişkisinin farkedildiği bir örnek	49
Resim	2.7.6.a .	Fiziksel yükseklik etkisi	50
Resim	2.7.7.a .	Tek yöndeki kaçışın ağır bastığı bir çalışma	51
Resim	2.8.1.a.	Arka planda gerçek atmosferin gösterildiği Plato ortamı	53
Resim	2.8.1.b.	“	54
Resim	2.10.a.	Sette karakter oluşturma ile ilgili örnek	56
Resim	3.1.a.	T.R.T. Tepebaşı stüdyosu	59
Resim	3.1.b.	T.R.T. Tepebaşı stüdyosu giriş kapısı	60
Resim	3.1.c.	T.R.T. Tepebaşı stüdyosu ışık masası	60
Resim	3.1.d.	Canlı Performans program seti	61
Resim	3.1.e.	Canlı Performans programı ışık seti	62
Resim	3.1.f.	Canlı Performans programı uzay kafes tavan spot taşıyıcısı	62
Resim	3.1.g.	Canlı Performans programı ışık çalışması	63
Resim	3.1.h.	“	63
Resim	3.1.i.	“	64
Resim	3.1.i.	“	64
Resim	3.1.k.	“	65

Resim	3.1.l.	Canlı Performans programı ışık çalışması	65
Resim	3.1.m.	“	66
Resim	3.1.n.	“	66
Resim	3.1.o.	“	67
Resim	3.1.p.	“	67
Resim	3.1.r.	Canlı Performans program dekoru	77
Resim	3.1.s.	“	77
Resim	3.1.t.	“	78
Resim	3.1.u.	“	78

1. GİRİŞ

Kendi sesiyle kayıta karşılaşanlara benzer, tanıyamama şaşkınlığını stüdyodaki bir dekoru, monitörden ilk izlediğimde hissetmişim. Resim seçicinin önündeki sıra, sıra monitörlerden akan dekorun farklı açılardan görünüşleri, göz ile kamera arasındaki algılama farklılığını, kendi ürettiğimde bana göstermişti.

Binlerce watt 'lık ışık sistemine rağmen, elde edilen kontrollü gölgelerin kamera hareketleriyle verdiği, farklı derinlikler teknolojik olanaklarında eklenmesiyle dekorda, kendi içersinde yaşananın tekrar yaşandığı farklı mekanlar oluşturur. Televizyonda dekor ile ışığın birebir ilişkisi, örneğin müzik performanslarıyla, hiçbir hareketli görselde olmadığı kadar örtüşmektedir. Durağan ışık kaynaklarına genellikle verilen duman ile etki arttırırken, hareketli robotların zaman, zaman kamerayı direk yalayan ışıkları, dekor amaçlı plastik yapının kendi anlatımını hemen hemen yok eder; zaten genelde multivision benzeri ikinci bir görselin dekorda yer almasının amacı, bu anlatım için bir siklet noktası oluşturabilmektir.

Teknik olarak mevcut görüntüye bizim anlatımı, ayrıca yüklememiz mümkünken, dekorun içersinde bu dile yer vermemizin amacı, aslında yayını canlı izleyen seyircidir. Yer, yer kameranın baktığı, bizimle birlikte eğlenen seyirci, programın bütünlüğü ve kalitesi kadar televizyon için halkla ilişkiler açısından'da gereklidir.

Bu bağlamda elinizdeki sayfalarda bulacağınız, sohbet, spor, müzik, haber vb içerikli temel sahne prensiplerine dayalı fakat kendi içersindeki çekim teknikleri, dolayısıyla farklı dekor yaklaşımları gerektiren programların, televizyon dekor yapım teknikleri bu çalışmamın içeriğini oluşturmaktadır.

1.1. Çalışmanın amacı

Hazırladığım bu eser çalışmasında, amacım mevcut bir televizyon platosu için dekor kurarken, içsel yapıyı oluşturan, sabit – hareketli temel set konstrüksiyonundan başlayıp, cyclorama, mekan / plan ilişkisi, yansıma prensipleri, sahte perspektif, ışıklandırma, ses ile başlayıp set güvenliğiyle devam eden, bu bağlamda belli bir stüdyo ortamında hazırlanan seçilmiş bir müzik programının dekor çalışmasını, yukarıda değindiğim teknik meseleler açısından irdelemektir. Bu irdelemeyi yaparken kendi projemin tüm aşamalarını, teknik çizimlerini, ölçekli olmasının yanısıra efektif aydınlatmasının'da tasarımıyla örtüşen bir dekor maketinin sunulması hedeflenmektedir.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Hazırlamış olduğum eser çalışmasında ;

Etkili bir prodüksiyon için, plato ortamında sorunsuz bir çekimi gerçekleştirebilmek amacıyla, uzun deneyimler sonucu kazanılmış dekor yapımı tekniklerinin temel kurallarını irdelerken; bu bağlamda T.R.T. İstanbul televizyonunun hazırladığı “ Canlı Performans “ adlı süreli yayını araştırmak ve ülkemizde henüz uygulanmayan çağdaş bir aydınlatma tekniği kullanarak yorumlamak hedeflendi.

Gerçek anlamda (sonsuz fon, yeterli ışık kaynakları, en, boy / sofito yüksekliği ilişkisi, akustik çözümleme avantajları gibi) uygun plato özellikleri nedeniyle, bu çalışmanın bir televizyon dekorunu yorumlama bölümünde, T.R.T ninde aynı program için kullandığı, T.R.T İstanbul televizyonu Tepebaşı stüdyosu seçilmiştir.

Muhtelif stüdyo gezileri ile söz konusu stüdyonun olanakları araştırılırken, Devlet televizyonun'da imkanları, Canlı Performans gibi seyircili ve nispeten büyük ölçekli İstanbul tabanlı yapımlarda bu stüdyonun tercih edilmesindeki teknik olanaklar, dolayısıyla beraberinde incelendi.

1.3. Çalışmanın Yöntemi

İçerik olarak iki kısıma'da ayırabileceğimiz bu çalışmanın birinci kısmında, televizyonda dekor tasarımının sahnelemeden başlayarak, parametreler, set konstrüksiyonu ve ışık, tonarite, dekorda derinlik etkileri gibi teorik prensipleri internet, yazılı basım araştırmaları ile; ışık, akustik ve benzeri gibi teknik meseleleri ayrıca konu ile ilgili kişilerle görüşerek, uygulamalarda bulunarak irdelerken, ikinci kısımda söz konusu prensipler çerçevesinde halen yayınlanmakta olan bir süreli eğlence programının, dekor realizesini, eşzamanlı olarak T.R.T kadrosundan dekor tasarımcısı sayın Birgül AKPINAR ve sorumlu teknisyenleriyle gene eşzamanlı olarak bilgi aktarımında bulunarak ve bant kayıtlarından inceleyerek, konu ile ilgili görsel materyali T.R.T den temin ederek ve kendim fotoğraf çekerek oluşturdum.

Bu çalışma tüm bilgi birikimim doğrultusunda, söz konusu programın dekorunun farklı materyallerle, omurgasının henüz ülkemiz televizyon dekor uygulamaları aydınlatmasında kullanılmayan RGB (red, green, blue) tekniği ile kontrollü ışık değişiminin alınabildiği; aynı plato ortamında yeniden yorumlanmasını amaçlayan eskizler ve maket çalışmamın eklenmesiyle oluşturulmuştur.

2. TELEVİZYONDA DEKOR YAPMA PRENSİPLERİ

2.1. Televizyon Platosunda Planlama ve Set Tasarımcısı

Resim 2.1.a. stüdyo , çekim öncesi kamera açılarını belirleme aşaması

www.direct-web.net/portfolio/televizi.htm

Bir Tv uygulamasında set tasarımcısı temelde yönetmenin gözüyle görebilmeye çalışır. Olası aksamaları ortadan kaldırmak için tüm operasyon yayın stüdyoya gelmeden daha önce sistematik olarak planlanır. Planlamanın büyük kısmı genelde 1/50 gibi ölçekli karelere bölünmüş sahne planı üzerinde yapılır; Sahne tasarımcısının perspektifi bu planlamada oluşur.

Söz konusu çalışmada, ışık, girişler, su kaynağı, elektrik beslemeleri, hızlı değişim için gerekli servis alanları, teknik tesisat alanları vb. belirlenirken, Set tasarımcısı çekim için gerekli, dolly, iskeleler, sayk rayları, jimm jip alanı ulaşım ve yığılma noktalarını gibi kaçınılmazları dikkate alarak ancak tasarımının taslaklarını oluşturmaya başlar. Set oluştururken yapılan bir dizi toplantıyla, tüm birimlerin pozisyonu onarlarda mutabık kalınan bu planlamada, yer almalıdır. Sonraki aşama taslaklara dekor parçalarının yerleştirilmesidir'ki, bu parçalar genellikle daha büyük ölçekte plan, yan görünüş ve kesit olarak çizilip, sonra sahne planı dosyasına eklenir. Tasarım , sahne planı üzerinde dekor parçaları ve kamera pozisyonlarının belirtip, kamera hareketlerinde belirtilmesiyle sonlandırılır. Yüksek güvenlik standartları gerektiren televizyon stüdyolarında, tasarımın uygulanmadan önce güvenlikle ilgili meseleler açısından yanmaz materyalle, kaymayan yüzeyler ve zemin, konstrüksiyon üzerine uygun dağıtılmış yükler, dengeli ,dayanıklı, keskin kenarlı olmayan mobilyalar, ateş ve zehirli olabilecek gazlar gibi potansiyel tehlikeler tasarımcı tarafından farkedilip konunun teknik uzmanlarla paylaşılması unutulmamalıdır.

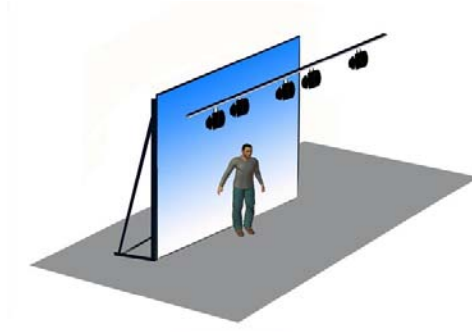
2.2. Cyclorama (Sayk) ve Set Konstrüksiyonu

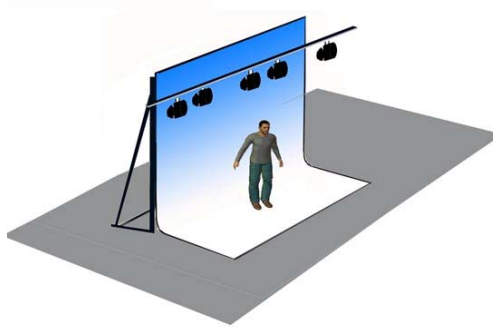
Resim 2.2.a . Cyloromada sonsuzluk etkisi

[www.direct- web.net/portfolio/televisi.htm](http://www.direct-web.net/portfolio/televisi.htm)

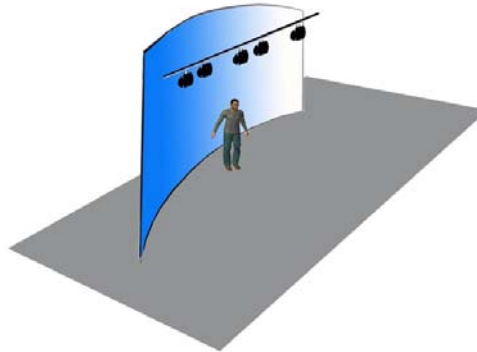
Kameranin monitördeki aksine, aslında çok daha küçük olan mekanları olduğundan büyük algılatmasının nedenlerinden biride, mekanı oluşturan ayrıtları kontrollu olarak saklamamızdır. Sektör dilinde sonsuz diye adlandırılan yuvarlatılmış plato parçalarının en önemlisi cyclaromadır.

Çizim 1. Statik Cyclorama

Çizim 2. Sonsuzlu Statik Cyclorama

Çizim 3. Standart Tip Cyclorama

Cyclorama U formunda platoya özel hazırlanan genelde birbirine bindirilmiş değişik renklerde, dokuma esaslı malzemelerden tercih edilir. Yatay ekseninde olduğu gibi dikey ekseninde de zemine bastığı noktada yuvarlatılması gerekir. Cycloramanın önündeki dekora belirginlik kazandırmasından dahada önemli bir işlevide, televizyon platolarında akustik yansımaları yok etmesidir. Cyclorama genellikle plato ölçüleri nedeniyle çeşitli formlarda oluşturulabilir ;

2.2.1. Statik Cyclorama

Resim 2.2.1.a. stüdyo , Statik Cyclorama örneği

www.video.com.mx/mall/libreria/set_design_and_scenery.htm

Statik Cyclorama diye adlandırılan tipler, ağırlıklı olarak küçük platolarda sık değişmemesi nedeniyle, taşıyıcı konstrüksiyonu metal veya ahşap bazlı malzemeden hazırlanmış dokuma dışındaki değişik zor kırılımlı materyallerinde kullanılabildiği yüzeylerdir. Özellikle akustik problemleri fazladır. Genellikle haber stüdyolarında bu tip Cycloramanın tercih edildiğini gözlemledim. Uzun süreli kullanım amaçlı fonlarda doğal olarak fonu aydınlatan ışık kaynakları da statik konumlanmaktadır. Kolay boyanabilmesi, yansıtma katsayısının tekstil ürünlerine göre daha yüksek olan materyallerle kaplanabilmesi, bu tipin cazip özelliğidir.

Resim 2.2.1.b. stüdyo , Statik Cyclorama örneği

www.video.com.mx/mall/libreria/set_design_and_scenery.htm

Statik Cycloramada zeminde sonsuzluk etkisi veren yuvarlatılmış yapı, teknik nedenlerden dolayı ayrı olarak hazırlanır. Bu fon parçası genellikle arka fondan bir miktar öne çekilip, oluşan boşluktan arka fon etek aydınlatması yapılır.

2.2.2. Hareketli Cyclorama

Özellikli ray sistemi gerektirdiğinden dolayı, bu tip mobil Cyclorama ancak standart ölçülere yakın, yüksek sofitolu televizyon platolarında kullanılabilir. Manuel olabildiği gibi, otomatik kontrol sistemlerinede sahip, gelişmiş askı sistemleri gerektiren bu fonlar üzerine görsel materyal bindirilebildiği gibi, değişik dekoratif efekler (özellikle eğlence amaçlı programlarda fiber optik beslemeli gökyüzü efektleri vb.) uygulanabilir. Açık gri, mat beyaz, siyah, açık mavi, koyu mavi, genellikle bindirmeli olarak stüdyolarda tercih edilen renklerdir. Her hareketinde değişik drapeler oluşturduğu için aydınlatması kendi gibi hareketli olmalıdır.

Resim 2.2.2.a. stüdyo , Hareketli Cyclorama örneği

www.video.com.mx/mall/libreria/set_design_and_scenery.htm

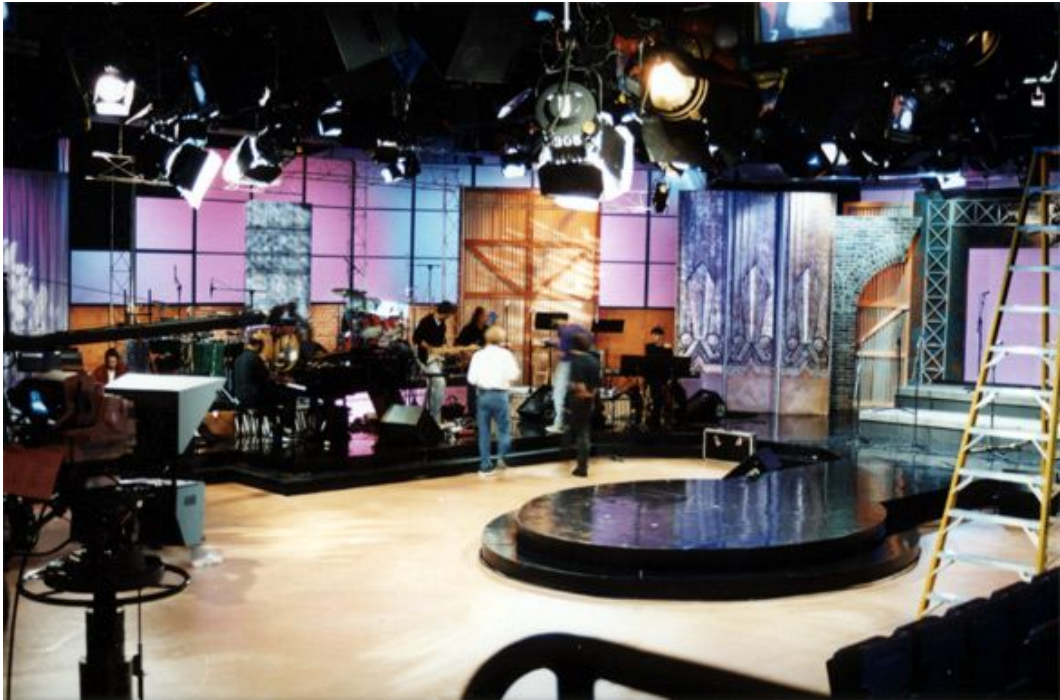

Resim 2.2.2.b. stüdyo , Hareketli Cyclorama örneği
www.video.com.mx/mall/libreria/set_design_and_scenery.htm

2.3. Set Konstrüksiyonu

Televizyon dekoru realizesinde kullanılan materyalin ağırlık meselesi hemen, hemen önemsiz olduğundan, tüm sert yüzeyler, her türlü ahşap bazlı malzeme, cam, granit, doğal taş vb. sorunsuz kullanılabilir. Dolayısıyla dekoru oluştururken değişik profil tabanlı taşıyıcıları öncelikle hazırlamamız gerekir.

Söz konusu taşıyıcılar masif ahşap veya demir gibi malzemelerden tercih edilirken, dik duranlar zemine üçgenlerle bağlandığı gibi, ağırlıklarla'da ayakta durdurulabilirler.Bağımsız olarak dik duran dekor parçalarında (ağaç, tek sütun vb. gibi) yukarıdan asma yöntemide kullanılabilir.

Resim 2.3.a. stüdyo, birçok farklı materyalin birarada kullanıldığı dekor çalışması

www.metropolisdesign.co.uk

Kenarlara doğru gittikçe bükülen bir form zaten statik problemi büyük ölçüde çözerken, transparan malzeme ile tavan barlarına bağlanırlar. Konstrüksiyonun önem kazandığı bir diğer noktada zemindir. Özellikle zemin altı aydınlatması yapılacak setlerde özel kesitli profillerle değişik konstrüksiyonlar hazırlanır.

Resim 2.3.b. stüdyo, Tamamı alttan aydınlatılmış zemin tasarımı

www.eyecatchingdesign.co.uk

Bu sistemlerde alt aydınlatmanın homojen yayılımı için, kullanılan ışık kaynağına göre değişiklik gösteren farklı yükseklik ölçüleri olmalıdır, yeteri kadar yükseklik verilmemiş yükseltilerde, ışık kaynakları vurdukları noktada siklet noktaları oluşturup harenlenmeye yol açarlar; bu olumsuz etkiyi gidermek için ışık kaynaklarını doğal olarak daha aşağılara çekmek gerekir. Kullandığımız zemin kaplama malzemesinin kesitine, doğal olarak ağırlığına ve sahne üzerindeki hareketli yüklere göre taşıyıcılığı farklı praktikabl konstrüksiyonlar tasarlamak gerekir.

Profil konstrüksiyonu hazırlarken üzerine kaplanacak materyalin standartlarını bilmek, ara profilleri malzeme boyutuna göre bağlamak gerekir

Paralel profillerde kamera açısına göre , uzaklaştıkça paralellerin birbirine yaklaşması kamerada perspektif etkisini , insan gözüne oranla daha etkili verir. Küçük platolarda bu tip perspektif illüzyonları şaşırtıcı derecede etkileyici, derinlik etkisi yaratır.

Resim 2.3.c. stüdyo, Derinliğin artırıldığı dekor uygulaması

www.eyecatchingdesign.co.uk

Resim 2.3.d. stüdyonun gerçek boyutları sunum masasının yeri

www.eyecatchingdesign.co.uk

Uzaklık etkisini arttırmakta profil yapılarla yapılan başka bir illüzyonda, düzleme parçaları yerleştirirken farklı planlar oluşturabilmektir. Çatılar, ağaçlar dekorun içersinde uzakta durması gereken parçalar, vb. gibi aslında kendi içersinde derinliği olan objeleri arkaya doğru açı vererek, zemine paralel duranları ise arkaya doğru yükselterek yerleştirmek parlatik nedenlerden, kamera açısının statik olduğu konumda göze derinlikleri varmış gibi algılatırılır.

Resim 2.3.e. Objelerin kompozisyonuyla arttırılan perspektif etkisi

www.fftelevision.com/televisionset

2.3.1. Düzlem ve Eklemeler

Dekorun kurulacağı platoda yeterli tavan yüksekliği varsa, çok amaçlı düzlemleri hazır tutmak ve gerektiğinde bu düzlem üzerine mimari öğeleri ekleyip, kaldırmak zaman ve ekonomik avantaj sağlar. Tavan yüksekliğinin önemi, yukarıda konumlanması gereken parçaların, olması gerekenden daha yüksek hazırlanan düzlemin herhangi bir noktasına bağlanabilmesi için teknik avantaj sağlamasıyla ilgilidir.

Örneğin bir mimari taşıyıcı konsol parçasını, düzlemin tepe noktası yerine kamera açısına uygun bir yüksekliğe, açı içine girecek kadarını hazırlayıp bağlamak yeterlidir. Eklemelerle ilgili düzlemler ayrıca hazırlanıp, üzerinde gerekli eksiltmeler yapılmıştır. Kapı, pencere, şömine gibi iç bükey parçalar hazırlandıktan sonra, bu standart düzlemlere açılan uygun açıklıklarına yerleştirilir.

Resim 2.3.1.a. Taşıyıcıların oluşturulması

www.blairbroadcastdesigns.com/history.html

Resim 2.3.1.b. aynı taşıyıcıların giydirilip, yaşanmışlık etkisinin verilmesi
www.blairbroadcastdesigns.com/history.html

Resim 2.3.1.c. Farklı bir sahne için , aynı taşıyıcıların farklı giydirilmesi
www.blairbroadcastdesigns.com/history.html

2.4. Atmosfer ve Işık ilişkisi

Plato ortamında kurulan dekorlara realizatörün yaşanmışlık etkisi vermesinin yapımın başarısına etkisi büyüktür. Dekor kurulduğu zaman temizliği ile fazla etkili değildir, ayrıtlara, bazı detay parçalara profesyonelce verilecek yaşanmışlık etkisi, düz yüzeylere verilen hafif dokular, yüzeylerin formlarını daha belirgin hale getirip tekdüze bir anlatımın önüne geçerken, aydınlatma ile takviye edilen bu çalışmalar basit bir sette şaşırtıcı derecede gerçek etkisi verir .

Resim 2.4.a. Yuvarlatılmış formlar , farklı doku uygulaması ,
yaşanmışlık etkisi uygulanmış bir stüdyo dekoru
www.a-decorative-touch.com/decdotset/decdotset.html

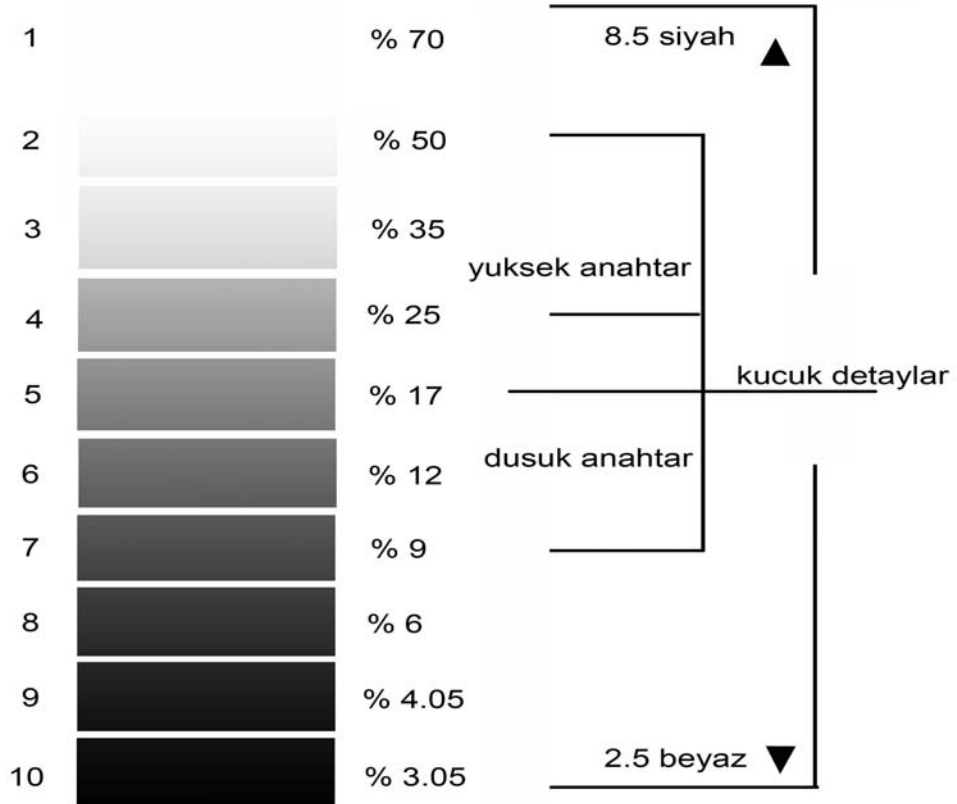
Resim 2.4.b. Aynı stüdyoda farklı kamera açısı
www.a-decorative-touch.com/decdotset/decdotset.html

Günümüzde artık kameraların yüksek teknoloji kullanmasına rağmen, Bu dekorların renklendirilmesinde, limitleri önceden bilinen kısıtlı doğal tonların kullanılması hedeflenir.

2.4.1. Gri Scala

Televizyonun kontrast değerinin film değerine göre düşük olması nedeniyle televizyon ton farkını detaylı veremez Yansıma değerlerine göre

Min.%35 ile max.%70 arasında deęiřen, bir gri scala bize dekor üzerine dūřen ıřık lux deęerlerini ayarlamamıza yardım eder. Bu deęerleri ayarlarken esasta, doęrunun tek olduęu farklı basamak sayılarından oluřan farklı gri scalalar kullanılabilir. Eęer bir yūzeyin ıřık geri verim katsayısı çok yūkseke, bu yūzey yalın, beyaz'a en yakın ve modellenmemiř gōrūntū verir. Aynı olumsuzluęu yansıma katsayısı dūřūk, fakat fazla ıřık, yanlıř kamera ačısı, yanlıř teknik ayar, ařırı pozlanma olan yūzeylerde de gōrūrūz. İdeal olanı setteki tūm renklerin bu ton sınırları iēinde dikkate alınıp, ıřıklandırmanın ise bu deęerleri arttırmamasıdır.

Çizim 4. Gri Scala ve Kamera Değerleri

Yukarıda görülen on basamaklı gri scalada, 1 nolu basamak en açık tv beyazını, 10 nolu basamak ise en koyu tv siyahına karşittir. 5 nolu basamak ise normal dediğimiz gri'dir

Resim 2.4.1.a. Kanal D stüdyosu ;
sabah programı dekor uygulaması renkli monitör görüntüsü

Resim 2.4.1.b. Kanal D stüdyosu ;
aynı dekorun gri değerleri

Gördüğümüz renklerin toplamı beyazdır. Göz her ışığın altında kendini beyazı seçecek şekilde ayarlar, çünkü göz beyazı doğru tanımlarsa diğer renklerde doğru tanımlar. Kamerada ise beyazı bir beyaz nesne ile biz tanımlattırırız. Ancak diğer renkler bu beyaz yardımı ile doğru tespit edilebilir.

Söz konusu olumsuzlukları gidermek gene tasarımcıya düşebilir. Wax kullanarak yüzeyi matlaştırmak, bazen ufak bir açı değişikliği, hatta beyaz veren yüzeylerde grileştirme çözüm sağlayabilir. Televizyon dekorunda tüm problemlerine rağmen cam, plexi, paslanmazlar, skocligh, vb. gibi yansıma değerleri yüksek malzemeleri tercih etmek genelde daha etkilidir. Bir materyalin kendisinin çok koyu olduğu veya yetersiz ışık aldığı anda gene benzer olumsuzluklar yaşanır. Monitör çıkışında kontrast açılımında bile rastgele karıncalı noktacıklar oluşturur. Eğer görüntü kalitesi hala tatmin edici değilse farklı değerlerde alınabilir.

2.4.2. Arka Plan ve Işık

Arka plan monitörde sahip olduğu hatırı sayılır ölçüsüyle, dekorun tümünü tek başına etkileme gücüne sahiptir. Tasarımcı, kontrollü bir arka plan aydınlatması seçimiyle dekor parçalarının etkisini değiştirebilir.

Siyah tonaritenin ağır bastığı sahnelerde açık renkli objeler ilgiyi toplamasına rağmen, koyu renk objelerle bütünleşmeye yol açtığından ilgiyi dinamik tutamaz. Tersiy uygulamada ise kuvvetli aydınlatılmış açık renk arka planlar, kamaşma etkisi ile olumsuzluk yaratırken ,objeleri ön plana çıkartıp, olduğundan daha koyu gözükmelerine neden olur. Kendi içersinde renk dağılımı dengeli gözükken tasarım , monitöre çıktığında tekdüze ve boyutsuz bir hale gelir.

2.4.2. a. Arka plansız sujelerin monitör verisi

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.2. b. Arka planlı sujelerin monitör verisi örneği

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.2. c. başka bir arka planla sujelerin monitör verisi

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.2. d. başka bir arka planla sujelerin monitör verisi

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.2. e. başka bir arka planla sujelerin monitör verisi

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.2. f. başka bir arka planla sujelerin monitör verisi

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.3. Arka Planda Işığın Realistik Kullanımı

Gerçekçi bir anlatımın hedeflendiği çekimlerde tüm arka plan aydınlatma prensiplerine ilaveten, ışıkla boyanan plana gölge bindirmeleri ayrıca uygulanır. Örneğin paralellerden oluşan kontrollu bir gobodan gelen ışık ile hem gözükmeyen jaluzili bir pencerenin varlığı anlatılırken, hemde ışıkla oynayarak dışardaki atmosferden gündüz, veya gece olduğunu örneğin; gelen otonun farı gibi efektlerle, ortamı daha gerçekçi hissetmemiz sağlanır.

Resim 2.4.3.a. stüdyoda ışığın realistik kullanımına örnek çalışma

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

Resim 2.4.3.b. Aynı çalışmadan yakın plan

www.advancedpresentations.co.uk/corporate_video_set_designers.html

2.4.4. Arka Planda Işığın Dekoratif Kullanımı

Işıkla, kontrollü efektlerin arka plana düşürülmesi anlatıma dinamizm katmak için özellikle show programlarında çok kullanılan bir tekniktir. Genelde hareket halinde olan ışıklar, lazer topu, sayısal gobo efektleri ile dikkat sürekli tutulduğu gibi ,farklı açılardan aydınlatılan, tek parça dekorun arkasına birden fazla obje gölgesi düşürülmesi ile yoğunluk dengesinin değiştirilmesi sağlanır. Örneğin tek ağaç objesi ile arkada kuru varmış gibi illüzyonlar ile, ışık kaynaklarının düşey eksenindeki konumları ile oynayarak, korku, tanrısallık gibi benzer etkiler arttırılır.

Resim 2.4.4.a. Kanal D stüdyosu ;
ışığın dekoratif kullanımına örnek çalışma

Resim 2.4.4.b. Kanal D stüdyosu ;
ışığın dekoratif kullanımına örnek çalışma

Resim 2.4.4.c. stüdyoda ışığın dekoratif kullanımına örnek başka bir çalışma

www.sightlinesonline.com

2.5. Set Tasarımında Temel Yerleşimler

Doğal olarak platoda tasarımcının geniş düşünme alanını, bütçe, iş potansiyeli, zaman ve mekan olanakları sınırlamaktadır. Ülkemizde'de yukarda saydığım tüm fiziksel olumsuzlukların genellikle eksiksiz bulunmasının, mevcut kanallarda özellikle yerel kanallarda tekrara dayalı ,kötü stilize edilmiş dekorların sıkça görülmesinin temel nedenidir. Genellikle bilinen tekniklerin uygulanması farklı ülkelerde farklı tasarımcılar tarafından yorumlansa bile benzer içerikli programların birbirine benzemesine yol açmaktadır. Örneğin müzikal içerikli bir programda ,yapım geniş olanaklara sahipse, multivision, derin, geniş ve yüksek tavanlı stüdyo ortamı, müzisyenler,orkestra, koro vb. nin yanı sıra, merdivenler, farklı giriş noktaları , yan seyirci tribünleri, farklı yüksekliklerin algılandığı platformlar gibi daha

fazla planların yakalandığı sahne yapısı ve daha fazla kamera değişmez hale gelirken, fiziksel eksiklikler arttıkça yapımın etkisi azalmaktadır. Küçük bir alana toplanan dikkati dinamik tutabilmek için görüntünün dakika içinde, sıklıkla tazelenmesi televizyon yayınının farklılığıdır. Bu değişimlerde, tekrarın az olması tasarımcının, dekorunun temel istenenlerin yanısıra ,daha fazla plan içermesiyle doğru orantısı vardır. az konuklu, kısıtlı bütçeli bir tartışma programında statik cyclorama önündeki bir masa ve koltukları ile çalışma yapılabilirken, kompozit veya teatral tip açık setlerde sabit oturma grupları ile seyirci yerleştirmek, etkiyi attırmaktadır.

Resim 2.5.a . ideal ölçülere sahip bir stüdyoda dekor uygulaması

www.headquartersdesign.co.za

Resim 2.5.b . aynı çalışmanın başka kamera açısı

www.headquartersdesign.co.za

Resim 2.5.c . aynı çalışmanın başka kamera açısı

www.headquartersdesign.co.za

Resim 2.5.d . aynı çalışmanın başka kamera açısı

www.headquartersdesign.co.za

Resim 2.5.e . aynı çalışmanın başka kamera açısı

www.headquartersdesign.co.za

2.5.1. Balkonlu Sahneleme

Balkonlu sahne uygulaması, konstrüksiyon materyallerinin televizyon setlerinde realist bir anlayışla kamera açısına direk girmesiyle daha çok kullanılır olmuştur. Dikey plan almada kameraya sağladığı avantaj, ve stüdyoda yeterli sofitodan başka lüksü olmayan balkonlu sahne, balkon kısmına dans grubu, orkestra vb. yerleştirerek hem sahne üzerinde esas anlatıma yer açmak hem'de anlatıma dinamizm katmak açısından tercih edilir.

Resim 2.5.1 .a. balkonlu tip dekor uygulaması

www.setdecorators.org/hotofftheset

Resim 2.5.1..b. balkonlu tip başka bir dekor uygulaması

www.setdecorators.org/hotofftheset

Resim 2.5.1..c. balkonlu tip bir haber stüdyosu dekor uygulaması

www.setdecorators.org/hotofftheset

2.5.2. Açık Sahneleme

I , L , U , T , vb. gibi formlarda birbirinden bağımsız bitişik sahnelerin kullanımı hem tek platoya farklı program dekoru kurmaya yaradığı gibi, hemde tek programın değişik sahnelerinde birarada oluşturmamıza yarar. Özellikle ülkemiz özel televizyon platolarında yukardaki formların dışına'da çıkabilen yerleşimler çokça kullanılmaktadır.

Resim 2.5.2 .a Açık tip sahneli bir dekor uygulaması

www.setdecorators.org/hotofftheset

Tek programda değişik sahne kurarak ,örneğin; bir sahnede konukla sohbet yapılırken, reklam arası gibi kısa bir aralıktta aynı konuk diğer sahneye geçip şarkısını söyleyebilmektedir. Bu tip yerleşimlerde kameralar platonun aynı bölgesinde, rahat bir çalışma alanında konumlanmasına rağmen sadece yatay eksende yaptıkları bir hareketle iki tarafıda görebilmektedirler.

Ayrım kısımlarında çift taraflı paneller kullanılırken ayrım yüzeyi büyükse panellere büküm vermek statik açıdan tercih edilir. . Sahneler plato ortasında olmasına rağmen arka yanlar kamera açısına alınmayarak, açık bir sahneleme yapıldığı monitörden farkettilmez.

2.5.3. Kapalı Sahneleme

Genellikle tavanın farkettilmesi gereken dekor yapımında kullanılan bir tip olup, dört duvar uygulanan sahneleme yapısıdır. Olası akustik problemlerin beraberinde ortadan kaldırılması gerekir. Bulunduğum platolarda pek uygulandığını görmediğim bu eskimiş anlatım ağırlıklı olarak , sit com tarzı ve özellikle İngiltere tabanlı yapımlarda hala görülmektedir.

Resim 2.5.3 .a. Kapalı tip sahneli bir dekor uygulaması

www.setdecorators.org/hotofftheset

Resim 2.5.3 .b . Aynı dekorun farklı açıdan görüntüsü

www.setdecorators.org/hotofftheset

Resim 2.5.3 .c . Aynı dekorun farklı açıdan görüntüsü

www.setdecorators.org/hotofftheset

Resim 2.5.3 .d . Aynı dekorun farklı açıdan görüntüsü

www.setdecorators.org/hotofftheset

2.6. Küçük Platoda Büyük Sahne Oluşturmak

Tasarımın, başarısında kameralar kadar çalışma alanının rahat olmasının etkisi yadsınamaz. Küçük ölçülü platolarda, sahneyi büyük tasarlarken kameralara rahat çalışma alanı bırakabilmek için değişik alternatifler uygulanabilir. Bu basit hileler dekorun konstrüksiyon aşamasında planlanmalıdır.

2.6.1. Katlanır Sınırlayıcılar

Daha çok açık tip sahnelemede tercih edilen bu tip, yan panellerin hareketli olarak tasarlanmasıyla küçük mekanda, fazla kamera açısı elde etmek için kullanılır. Dikey sınırlayıcıların , duvarların, mekan oluştururken kamera açısına dahil edilmesi, mekan hakkında dönem, statü, zaman, vb. konularında bilgi vermek, başka görsel öğeleri üzerine bildirmek gibi, nedenlerden gerekli olabilir. Küçük platolarda fazla sınırlayıcı kullanmak, kameranın mekan içindeki dolaşımını daima olumsuz etkiler. Hareketli panellerden sınırlayıcıları oluşturmak, veya sınırların bir kısmını hareketli yapmak, kameranın etkileyici bir iç çekim yapması gerektiğinde bu hareketli kısımları o zaman dilimi içersinde açmak, özellikle ters açı veya cross çekimlerde büyük avantaj sağlar. Genelde kapalı olması gereken sınırlayıcılara uygulandığı için manuel kullanılması yeterli olan bu parçalar altlarına takılan tekerlekler üzerinde çabuk ve sessiz olarak menteşelerle değişik açılarda, tek yönde hareket ettirilirlir.

Resim 2.6.1 .a . katlanır sınırlayıcıların kullanıldığı bir dekor uygulaması

www.pobx.com/tv

2.6.2. Mobil Sınırlayıcılar

Ağırlıklı olarak kapalı tip oluşturulan setlerde tercih edilen bir tekniktir. Daha serbest kamera dolaşımı ve etkili mikrofon yerleştirebilmek gibi avantajları fazladır. Setin kapalılık etkisi vermesi hedeflendiğinden, kapalı setlerin tamamı panellerle zaten çevrilidir, değişik açılardan ışık alabilmek, kameralara yeni açılar vermek gerektiğinde, ayrıtlar çekilebilmek, gerektiğinde kaldırılabilme için hazırlanırlar. Statik ve yanına geldiği ayrıtlar nasıl rijit olabileceği gibi meseleler için farklı çözümleri vardır.

Resim 2.6.2 .a . mobil sınırlayıcıların kullanıldığı bir dekor

www.pobx.com/tv

Resim 2.6.2 .b . mobil sınırlayıcıların kullanıldığı bir dekor

www.pobx.com/tv

2.6.3. Psikolojik Sınırlayıcılar

Panellerdeki açıklıklıkların örneğin kapı, pencere vb. gibi mimari öğelerin arka planlarını oluşturmakta kullanılan, kameranın bu açıklıklardan geçmesi gerektiğinde kaldırılabilen sınırlayıcılardır. Örneğin bir kapının nereye açıldığı, açıldığı anda kameraya giren arkadaki plandan anlaşılır, dolayısıyla kısa bir zaman aralığında görülecek bu plan için kapı arkasına kolay kaldırılabilir, bu tip bir sınırlayıcı kullanımı anlatımı daha etkili kılar .

2.6.3.a. Pencere arkası bir psikolojik sınırlayıcı örneği

www.set-designs.com

2.6.4. Saklanmış Sınırlayıcılar

Kendini bütün içersinde saklamış bu parçalar, bütünün renk ve dokusu içersinde kaybettirilerek kamera tarafından farkedilmezler. Özel durumlarda açılan bu parçalarla mekan bölünmesi sağlandığı gibi, bazen'de tam tersi olarak mekanlar bütünleşir. Tek kenarından ana parçaya menteşe ile bağlanan bu sınırlayıcılarda çift yüzey doku çalışması yapmak gerekir. Sınırlayıcıların uç noktasına bir taşıyıcı konsol bağlayarak bu konsola bez asmak, küçük platolarda kullanılan bir tekniktir. Sınırlayıcıyla benzer renkteki bu bez, objektifte billurlaşmış fakat mekanın sınırlarını belirginleştiren veya ima eden etki oluşturur.

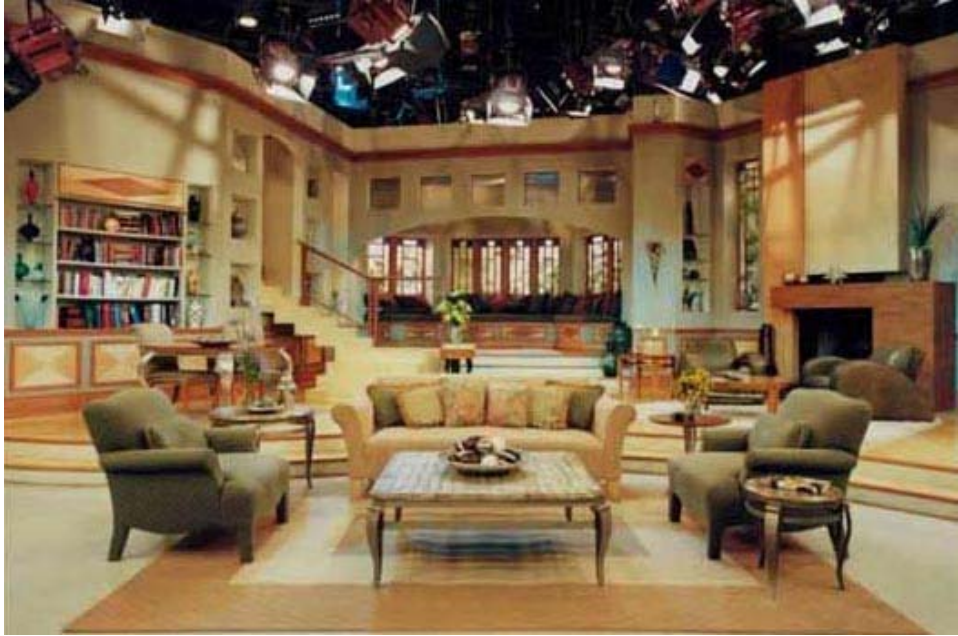
2.6.4. a. Sınırlayıcıları saklanan bir dekor örneği

www.jagodesign.co.uk

2.6.5. Zaman , Mekan ilişkisinde Sınırlayıcılar

Anlatıma ivme kazandırmak için, dekoru oluşturan parçalar zaman, zaman hızlı değiştirilir, örneğin bir zaman diliminin yerel anlatımı için mekan içersindeki eşyaları dağıtıp, toplamak efektif ışığın eşliğinde bize günün geçtiğini anlatabilir, veya hareketli sınırlayıcılarla yapılan değişikliklerle örneğin bir ağacın çiçeklendirilmesi, panonun eskitilmesi, dekorun tamamına müdahale etmeden bize geçen zamanı anlatmamızda kolaylık sağlar. Mekan değişiminde zaman, zaman kullanılan bir diğer teknikte hareketli platformlardır. Mekanik ses problemi çözülmüş bir platform üzerine sahne oluşturarak arka sınırlayıcılar önünde bunu hareket ettirerek,

anlatıma zaman veya mekan farklılığı kazandırabiliriz. Örneğin bir yarışma programında idarecinin sandalyesinden kalkmadan scorboard ile birlikte yarışan kişiye yönelmesi gibi anlatımların yanında, arka planın vagonlarla hareket ettirilmesi ile, ışık kaynaklarına dokunmadan , birbiri ardına birçok farklı anlatımlar yapabiliriz . Arka sınırlayıcılara hareket verebilmek için, bu sınırlayıcıların sahne yanlarında uygun ölçülerde park alanları gereksinimi, bu anlatımın en büyük dezavantajıdır.

2..6.5 a. Mekan belirlemede sınırlayıcıların ağırlığını hissettiren bir örnek

www.jagodesign.co.uk

2.7. Dekorda Perspektif Etkisini Arttırmak

Dekorun, plato ortamından monitöre taşınırken kaybolan üçüncü boyutunu daha etkin algılayabilmek için biçimsel farklılıkların dışında, doku yoğunluğu, parlaklık, gölge , örtme, atmosfer, fiziksel yükseklik, belirgin kaçış noktası oluşturma, gibi noktalardan yararlanılır.

Temelde uzaklaşan cisimlerin uzaklaşmasıyla kaybettiği görsel değerler üzerine optik doğrulardan yola çıkarak geliştirilmişlerdir. Kameranin lensleri ile oynayarak uzaklık etkisini değiştirmemiz tabii ki mümkündür, fakat burada irdelediğim yaklaşım, dekorda tasarımcı açısından verilebilecek etkilerdir.

2.7.1 Doku Yoğunluğu Etkisi

Arkaya doğru gittikçe, dansite oranındaki kontrollü artışların verdiği derinlik etkisi, özellikle kadrajda hatırı sayılır ölçüye sahip olan zeminde anlatıma güç katar. Arkadan öne koyudan, açığa oluşturulan degrade, arkadaki grenlerin öne doğru azalması gibi illüzyonlar monitörde şaşırtıcı derecede etkilidir.

2.7.1.a. Densite'nin dekora etkisi

www.jagodesign.co.uk

2.7.2. Parlaklık Etkisi

Set ortamında amaca uygun konumlanmış ışık kaynaklarının oluşturduğu bir derinlik algılatma hilesidir. Arka planda olan objeler daha karanlıkta bırakılarak, daha fazla ışıkla öndeki objelerin vurgusu arttırılır, temelde net seçilen öndedir düşüncesini oluşturabilmeye dayanır

2.7.2.a. Obje, ışık ilişkisinin farkedildiği bir örnek

www.jagodesign.co.uk

2.7.3. Gölge Etkisi

Objelerin gölgelerinin boyutları ve keskinlikleri ile oynamak ,onların bize olan mesafeleri hakkında bilgi sahibi olmamıza yarar. Doku ve parlaklık etkilerini objelerin gölgelerine taşımak, anlatımın etkisini artırır.

2.7.3.a. objelerin boyutu ve gölge etkisinin görüldüğü bir çalışma

www.jagodesign.co.uk

2.7.4. Örtme Etkisi

Öndeki cisimler arkadakini örter doğrusundan hareketle, dekor üzerine birbirini kısmen örtecek şekilde konumlanan parçalar, derinlik etkisini arttıran bir diğer noktadır. Örneğin fiziksel boyut farklılıklarının yanısıra birbiri üzerine bindirilen ağaçlar bir yolun daha uzun olduğu anlatımını kuvvetlendirir. Önemsiz sayılabilecek birçok küçük obje örneğin masa üstü gibi küçük anlatım alanlarında, çok işe yarar.

2.7.4.a. objelerde ön arka ilişkisini görüldüğü bir çalışma

www.theexpressgroup.com/advantages.html

2.7.4.b. objelerde ön arka ilişkisini görüldüğü bir çalışma

www.theexpressgroup.com/advantages.html

2.7.5. Atmosfer Etkisi

Parlaklık etkisiyle benzer özelliklere sahip atmosfer etkisi, arka planların gizemini arttırmakla sağlanır. Arka planlara ışık dışında fiziksel müdahalelerle, arkanın netliğini bozmak ,örneğin duman efekti gibi etkiler, arkanın gene net olmayan uzaktır, doğrusundan hareketle daha uzakta olduğunu hissettirir.

2.7.5.a. Atmosfer ve arka plan ilişkisinin farkedildiği bir örnek
studio-productions-inc.com/set_directory2.html

2.7.6 Fiziksel Yükseklik Etkisi

Birbirine göre daha yüksekte olan obje, diğerinden daha yüksekte algılanır. Bu şaşırtıcı etki, tüm görseller gibi televizyon dekorundada özellikle yatay eksende konumlanan parçalarda etkilidir. Örneğin tepe üzerindeki yapılar bize göre aşağıdakilerden uzaktadır.

2.7.6. a. Dekorda fiziksel yükseklik etkisinden yararlanılan bir çalışma

www.qsound.ca/658.html

2.7.7 Belirgin Kaçış Noktası Oluşturmak

Doğal olarak uzaklaşan objeler sanal bir kaçış noktasına göre yerleşmişlerdir. Kaçış noktasını kameralar sahasına göre daha uzak veya daha yakın alarak dekoru oluşturmak mesafe algılamamıza dinamizm katar.

2.7.7.a. Tek yöndeki kaçışın ağır bastığı bir çalışma

www.bertramstudios.com/broadcas1.htm

2.8. Doğal Sırt

Planlanmış sahne çekiminin dışındaki uygulamalarda , özellikle dış mekan çekimlerinde kameranın ufuk alanını, sınırlamak gerekebilir. Bu tip çekimlerde gerek kamera açısına girmesini istemediğimiz bölgeleri kapatmak, gerek anlatımın etkisini kuvvetlendirmek için çekim bölgesinin arkasına yerleştirdiğimiz paneller büyük fayda sağlar. Söz konusu düzlemleri arka planla bütünleştirebilmek tartışmasız daha etkilidir. Bu bütünleştirme çabası dekor tasarımcısı tarafından planlanır. Yer, yer düzlemler üzerinde kontrollü olarak bırakılan boşluklar, boşluklardan billurlaşmış olarak alınan uzak mesafedeki objelerin görüntüleri, bu panellere doğallık katar.

Doğal sırt oluşturmakta kullanılan panellerin belli bir form yerleşim düzeni yoktur. Statik açıdan birden fazla ve açı oluşturacak biçimde konumlanmaları tercih edilir. Üzerine panel arkası görüntünün, renkleri, dokusu, vb, taşınarak görsel bir bütünlük taşıması hedeflenir.

2.8.1. Doğal Sırt ve Psikolojik Sınırlayıcı Farkları

Dekor tasarımcısı dekorun iç kısmı kadar, kapı, pencere gibi hareketli mimari objelerin açılmasıyla görülen arka kısımlarını'da planlamak zorundadır. Doğal sırt denilen sınırlayıcı paneller, bu nedenle plato ortamında taşınmak zorundadır. Koridora veya başka bir kapalı mekana açılan kapıda, kapı arkasına yerleştirdiğimiz bir psikolojik sınırlayıcı işimizi görmemize rağmen, birçok pencereden görülmesi gereken bir dış mekan görüntüsünde, doğal sırt uygulaması yapmak gerekir.

Doğal sırta fotoğrafik arka plan kullanımı göreceli olarak hem pahalı, hem'de tek defa kullanılır. Çekirdek sınırlayıcılarla oluşturabileceğimiz doğal sırta yalın anlatımı kırarak, derinlik, doku, uygulamaları ile anlatım zenginliği oluşturabildiğimiz gibi, sabit kameralarda kamera dikdörtgeninin belli bölümlerini giydirerek, alınan arka plan resimleride doğal sırt kapsamına girer söz konusu uygulama genellikle, çekimde atmosferin dinamik anlatımının istendiği ortamı oluşturmakta tercih edilir.

Resim 2.8.1.a. Arka planda gerçek atmosferin gösterildiği plato ortamı

www.setdecorators.org/hotofftheset

Resim 2.8.1.b. Arka planda gerçek atmosferin gösterildiği plato ortamı

www.setdecorators.org/hotofftheset

Örneğin camlarından, akan trafiğin farkedildiği haber stüdyoları, yayının bize eşzamanlı verildiğini kuvvetle vurgular.

2.9. Stüdyo Ortamında Tavan Oluşturmak

Tilt hareketi yapan kamerada olmayan tavan kameramanı daima zorlar, Özgün çekimlerde pratik bir tavan parçası uygulamak, dolayısıyla akustik kazanımlar anlatımı güçlendirir. Statik dekor yerleşiminde tavanların aydınlatmaya ve akustiğe etkisi özellikle uğraşılmadığı hallerde olumsuzdur. Statik dekorda, statik aydınlatmanın tercih edilmesi nedeniyle, tavanın yukarıdan alınacak ışık ve kaynaklarına göre tasarlanması önemli operasyonel kazanımlar sağlar. Diagonal formdaki bir tavan ışık ve ses'te açısıyla orantılı bir siklet noktası oluşturup, avantajlar yaratabilir.

Kontrolsüz eko'yu yok etmek, ışık kaynaklarına rahat çalışma alanları oluşturabilmek için tavanı parçalı yapmak, parsiyellere ayırmak stüdyoda tercih edilen tekniklerdir. Kesilmiş tavan parçaları arkaya doğru karanlık bölgeleri ortadan kaldırırken, tavana yerleştirilen sahte kirişler ve arkasına saklanmış ışık kaynakları, ışığın homojen dağılımı için büyük avantaj sağlar. Tavan uygulamasının kısıtlanmadığı dekorlarda ışık kaynakları için başka çözümler bulmak gerekir. Sınırlayıcılarda mimari öğelerin kullanımı, kapalı tip sahnelemede, olmayan tavan nedeniyle ışık kaynaklarının yerleştirilmesinde daha çok önem kazanır.

2.9.1. External Tavan Çözümleri

Özellikle sayısal yayına geçilmesiyle yayıncılıkta kullanılan birçok elektronik yetenek bu çalışmada konu dışı tutulmasına rağmen, external tavan çekimi, izlediğimiz birçok yapımda farkedilmeyecek kadar başarılı olarak bize sunulduğu için ,Tavansız oluşturulmuş setlerde ayrı çekilen bir tavan görüntüsünün mevcut set görüntüsüne bindirilmesi, tüm çalışmanın içerisinde sadece bu noktada değinilecek teknik bir oyundur.

Görüntüler arasında oluşan ışık ve netlik farklılıklarının giderilmesi şartıyla, özellikle büyük mekanların çekiminde external tavan uygulamasına gidilebilir. Sette kullanılan kamera ile doğru perspektif açısına sahip bir başka kameranın çektiği tavan teknik olarak monitöre çıkarken birleştirilir. Tavanın ayrı çekilmesi , çekilecek tavanın ışık kaynaklarını setten bağımsız olarak rahatlıkla yerleştirmemize olanak verirken, Kısıtlanmış kamera çalışma alanında, yeteri kadar fiziki geri hareketi yapamadığımız ve lens farklılıklarına rağmen tavanı alamadığımız zamanlarda başvuru bu illüzyonun aslında kendi içerisinde zorlukları vardır. Statik kameralarda başarılı sonuç vermesine rağmen, kameranın pan hareketinde tavanı çeken kameranın'da eşzamanlı aynı hareketi yapması gerekir.

2. 10 . Sette Karakter Oluşturmak

İki kişi arasında geçen konuşmanın basit bir çekimi yapılabileceği gibi bu ortama eklenecek bazı dekoratif parçalarla ortama karakter kazandırılır.

Resim 2.10.a. Sette karakter oluşturma ile ilgili örnek

www.setdecorators.org/hotofftheset

Sujenin karakteriyle veya konuyla örtüşen bazı dekor parçaları görüntüye karakteristik vurgulama katarken, bu parçaların anlatımın önüne geçmemesine dikkat edilir. Örneğin kalın dikey çizgili bir kumaşın kullanıldığı koltuk veya her kamera hareketinde, göz alıcı parlamalar yapan kristal vazo gibi birtakım parçaların seçilmemesi tasarımcının deneyimleriyle orantılıdır. Bu parçalara dekor genelinde uyguladığımız renk anlayışı taşınmalıdır, örneğin beyazlar yerine mavi veya bej kullanımı parçaların ışıktaki parlamasının önüne geçip,

ilgiyi dinamik tutarken, yansıma katsayısı yüksek materyallerde wax uygulaması yapılmalıdır.

Aslında televizyon çekimlerinde, dekor parçalarının temizliği kamera ışık ilişkisinin diğer görsellere göre önemli farklılıkları nedeniyle ikinci planda kalmasına rağmen, Yakın planların doğal olarak daha çok tercih edileceği bu tip sahnelemelerde , karakter oluşturmakta kullanılan parçaların gerçek veya çok başarılı taklitler olmasına azami dikkat etmek gerekir. Kontrolsuz olarak kameraya giren detaylarla, başarısız realize edilen parçalar farkedip anlatımı olumsuz etkilerler.

2 .11. Dekorda Projeksiyon kullanımı ve Pratikte Karşılaşılan Problemler

Televizyon çekimlerinde, tekrarların yaşanmasının sebeplerine baktığımızda, ışık problemlerinin ağırlıklı olduğunu görürüz. Daha ileri gidip, ışık kontrolü ile yapımın başarısı doğru orantılıdırda denebilir. Plato ortamında arka plana projeksiyon görüntü düşürmek, görsel anlatımı kolaylaştırırken beraberinde taşıdığı zorluklar nedeniyle tasarımcının sevmediği bir tekniktir. Projeksiyonun etkisiyle Sujede belirgin bir kontrast elde etmeye çalışmak bizi birden fazla zorlukla karşı, karşıya getirir. Sujenin arkasından alınan Projeksiyon ışığının baskın olması ve siklet noktasının sujenin arkasına hedeflenmesi ile sujenin hareketleri kısıtlanır (stabilite problemi).

Oysa projeksiyon ışığıyla kontrast almamız sujenin kaybolmaması için şarttır. Sujenin önden aydınlatılması ise projeksiyon'un görüntüsünde soluklaşmaya yolaçmaktadır (seyrelme problemi).

Işık kaynaklarının dar açı ile sadece sujeye düşürülmesi sujenin birden fazla gölgesinin oluşmasına yolaçar (keskinlik problemi) kaynakların uzaklaşması keskinliği azaltmadığı gibi gölge boyutlarında uzamaya yol açar.

Arka fonda kullanılan doku dansitesinin, kameranın sujeye yakın olmasıyla ilgili olarak değişkenlikler göstermesi doğaldır. Fon önünde duran sujenin yüzüne yaklaşan kamera için istenen bir doku uzaklaştığında sujenin önüne geçebilir. Fon dokusunda tasarımcının sujenin fona olan mesafesine göre seçimini yapması önemlidir.

3.1. TELEVİZYONDA DEKOR YAPMA PRENSİPLERİ DOĞRULTUSUNDA CANLI PERFORMANS PROGRAMININ İRDELENMESİ

Canlı Performans, benzer formattaki programlar içersinde geniş sayılabilecek plato olanaklarına sahip, uzun süredir aynı dekorla gerçekleştirilen ve bant'tan yayınlanan bir T.R.T yapımı müzik programıdır. Yorumlamak için bu programı seçmemdeki nedenlerin başında stüdyosunun hatırı sayılır ölçüsü geldi . Stüdyonun her tasarımcının isteyeceği mobil yerleşim imkanına sahip olması , programda seyircili dinamik sahne kurulumu istenmesi birbirinden farklı biçimde yorumların geliştirilmesine olanak tanıyordu.

T.R.T bu yapım için donanımının, İstanbul'da kuvvetli bir plato sayılabilecek Tepebaşı stüdyolarını tercih ediyor. Ankara Arı stüdyosunu saymazsak, T.R.T Tepebaşı platosu devlet televizyonu olmasına rağmen özel platolarla yarışacak donanıma sahip sayılır.

Resim 3.1.a. T.R.T Tepebaşı Stüdyosu

Resim 3.1.b. T.R.T Tepebaşı Stüdyosu Giriş kapısı

Plato ortamında gerçekleştirilen çekim, Plato kapısı önüne konumlandırılan yayın aracından yararlanılarak derlenip merkez stüdyoya araç üstü verici ile eş zamanlı olarak gönderiliyor.

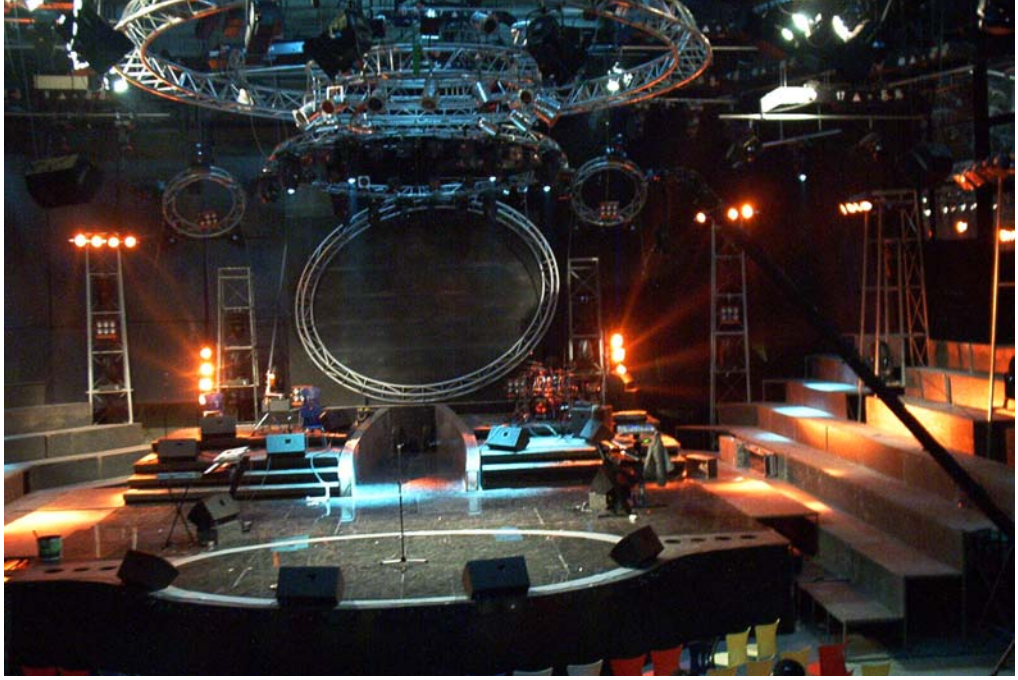

Resim 3.1.c. T.R.T Tepebaşı Stüdyosu Işık masası

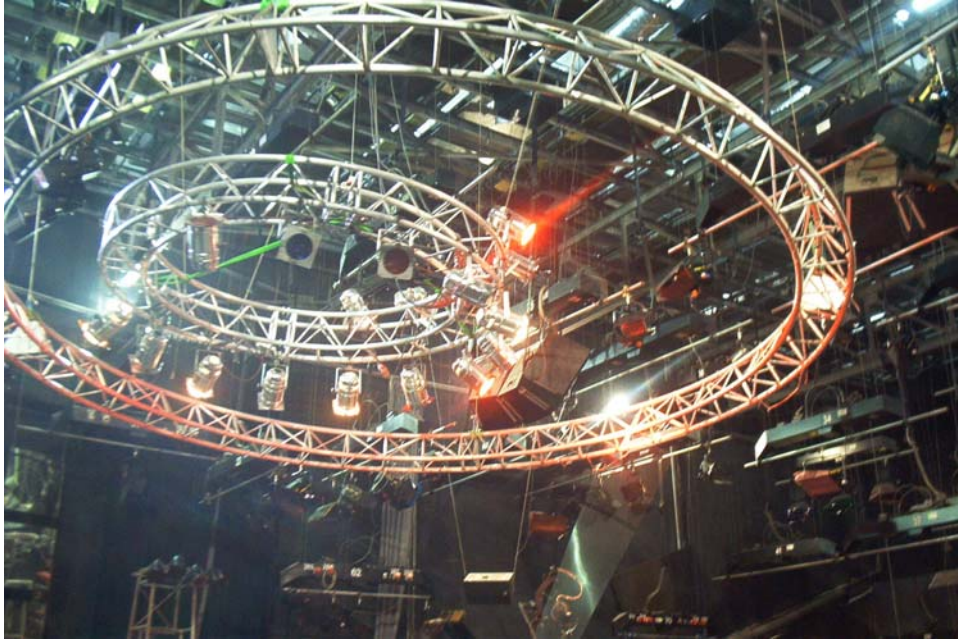
Performans programında, esin kaynağı olarak plato sofitosuna asılı duran yuvarlatılmış uzay kafes bu temanın tek dekor parçası denebilir . Artık canlı performanslarda çokça görülen multivision doğal olarak dev hacmiyle en arkada yer almış. Müziğin, dekor ve kostümlerin, diyalogların biraraya geliş biçiminin temposu zaman zaman seyirciyi tümünden koparıp bambaşka bir düzleme çekiyor gibi hissettim. Fazlasıyla kullanılan kuru buz, pasif bir dilden aktif konuma geçen arka atmosferin, farklı bir dil kurma çabasının (mecburen içerdiği bazı sorunlarına rağmen), amacına ulaştığı hemen farkediliyor. Yayını monitörden izlediğimizde, teknik masanın resim seçerken, sahnenin dinamiğini , ilgi çekebilecek detayların üzerine kurduğu, bunu seyirciyle paylaştığını farkediyoruz. Dekor açısından, yapım platonun tavanından kopmasa'da, Canlı Performans monitörlerde güçlü sayılabilecek görsel şölen yaratmayı başarmış

Resim 3.1.d. Canlı Performans Programı Seti

Resim 3.1.e. Canlı Performans Programı (Işıık alışması)

Resim 3.1.f. Canlı Performans Programı, Uzay Kafes Tavan Spot Taşıyıcısı

Resim 3.1.g. Canlı Performans Programı , Işıık Çalışması

Resim 3.1.h. Canlı Performans Programı , Işıık Çalışması

Resim 3.1.i. Canlı Performans Programı , Işıık Çalışması

Resim 3.1.i. Canlı Performans Programı , Seyirci Konumu

Resim 3.1.k. Canlı Performans Programı , Işık Çalışması

Resim 3.1.l. Canlı Performans Programı, Dekorun Yayındaki görüntüsü

Resim 3.1.m. Canlı Performans Programı, Dekorun Yayındaki görüntüsü

Resim 3.1.n. Canlı Performans Programı, Dekorun Yayındaki görüntüsü

Resim 3.1.o. Canlı Performans Programı, Dekorun Yayındaki görüntüsü

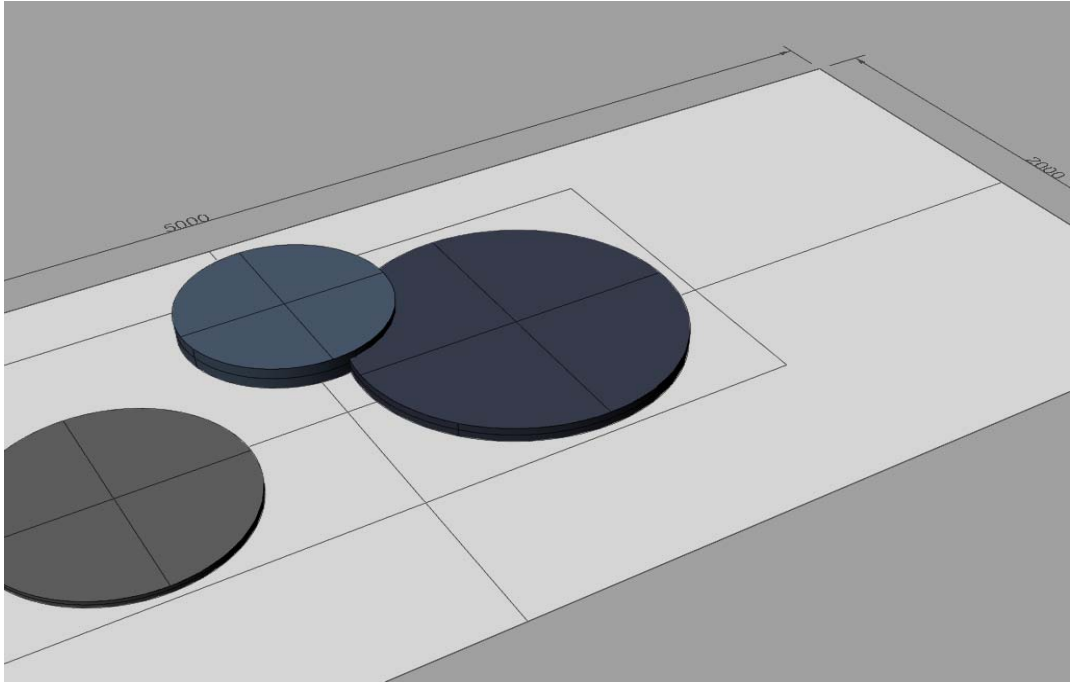
Resim 3.1.p. Canlı Performans Programı, Dekorun Yayındaki görüntüsü

Tüm bu olumlu kazanımların yanında, tasarımcısının ortaya konacak bu yapıt için başlangıç noktası olarak stüdyonun tek tarafına sahneyi kurarak, üzerinde solistten başka orkestra ve vokallere yer bulma zorluğunu hesaplara katmak zorunluluğu, güzel olduğu kadar zor bir ilişkininde ilk adımlarını hissettiren yan platformlar, vokaller ve orkestra için sahnede plan oluştururken özellikle bateriye bırakılan alanın ölçüsü bende tedirginlik yarattı. Herşeye rağmen Bu denli görsel estetiğe dayalı, ışıkçısından, dansçısına, kostümcüsünden, yönetmenine, sahne tasarımcısından, kareografına hem zorlu hemde incelikli bir ekip çalışmasının ürünü olan bu programın, televizyon yayıncılığının güzel bir örneğidir.

4.1. TELEVİZYONDA DEKOR YAPMA PRESİPLERİ DOĞRULTUSUNDA CANLI PERFORMANS PROGRAMININ YENİDEN YORUMLANMASI

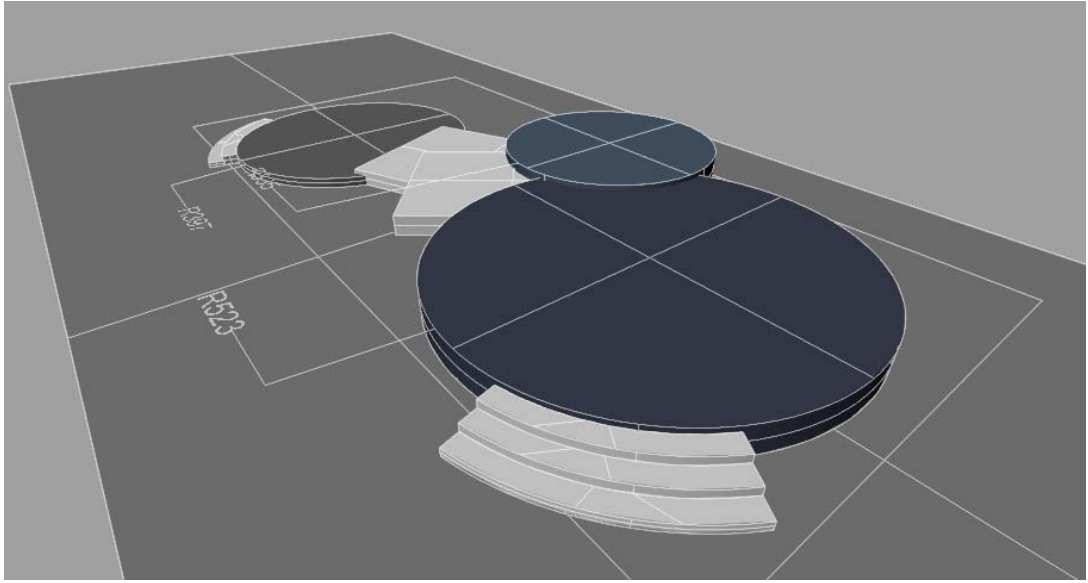
İstanbul T.R.T. Tepebaşı stüdyosunun 16 m. x 30 m lik alanı, yeni tasarımda taban alan ölçüsü olarak alınmıştır.

Tasarımda mevcut seyirci oturma alanının sökülerek, sahnenin üç tarafına konumlanması planlanmıştır. Burada amaç, oturan seyirci sayısını azaltırken, seyirciyi dağıtıp, onların görüş açılarını arttırmak, dolayısıyla televizyon yayıncılığında çok önemli psikolojik unsurlardan biri olan seyircinin çekime çok yönden katılımını arttırıp, sahneyi çevreleyen seyirci yerleşimi yapısı ile sanatçının performansına dinamizm katmaktır.

Çizim 5. tasarımın sahne platformlarının, platoya yerleşimi

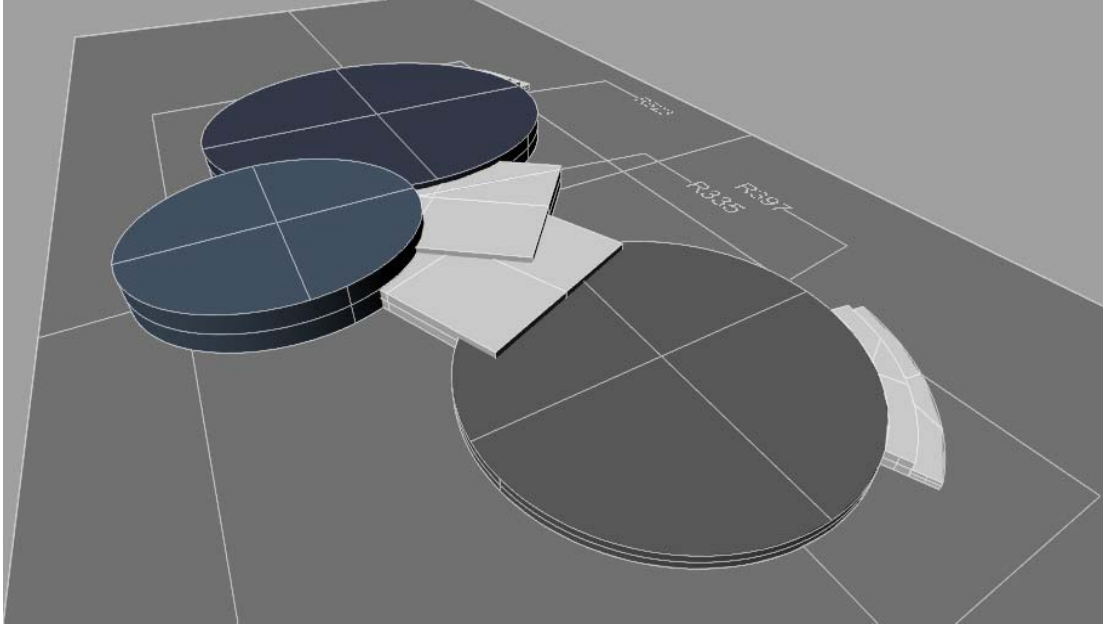
Eski yerleşim şeklinde gerek kameralar, gerek seyirci tek tarafta konumlanmışken yeni tasarımda , sahnenin ise plato ortasına, arkası mevcut yükleme kapısına gelecek şekilde konumlanmasıyla, oluşturulan değişik siklet noktaları daha zengin çekim alanları kazandırmıştır.

Çizim 6. Platformların birbirine bağlanması

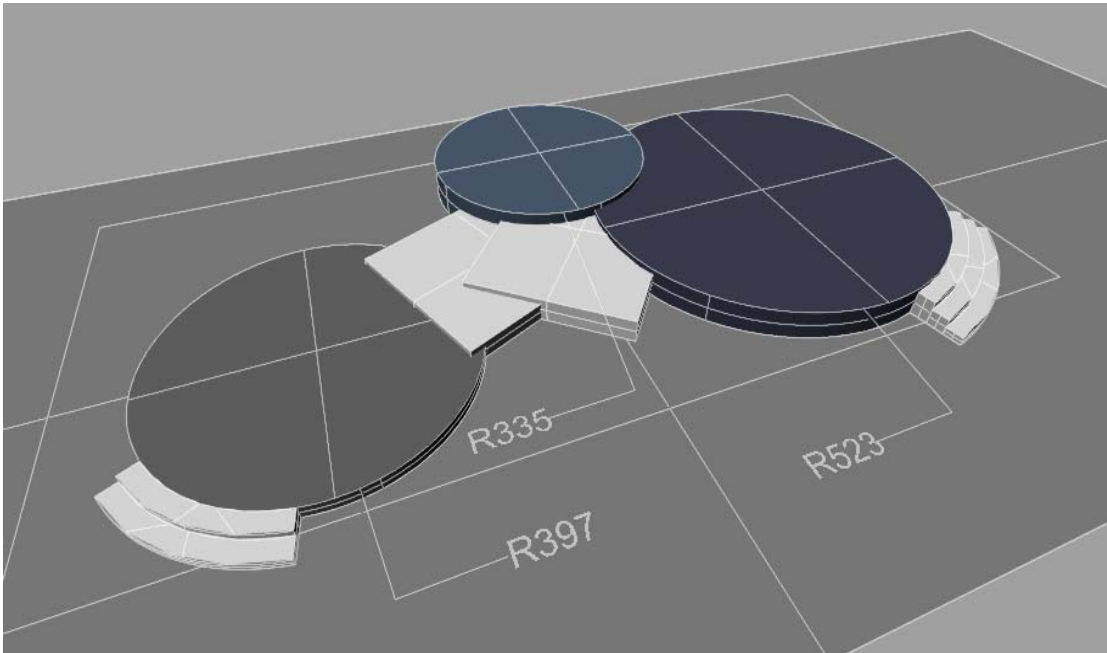
Sahne platformunu değişik kodlarda ve farklı ölçülerdeki hacimlerle oluşturarak, daha fazla gölge elde edilmesi hedeflenmiştir.

Yeni yerleşimin en önemli noktası eski derin sahnenin yerine yanlara doğru genişlemiş yeni ölçüdür. Bu yaklaşım, orkestra ve vokalleri arkada konumlandırma alışkanlığının tersine, söz konusu ekip ile solistin iletişim kurmasına, kolaylık sağlayan önemli avantaj sağlamıştır.

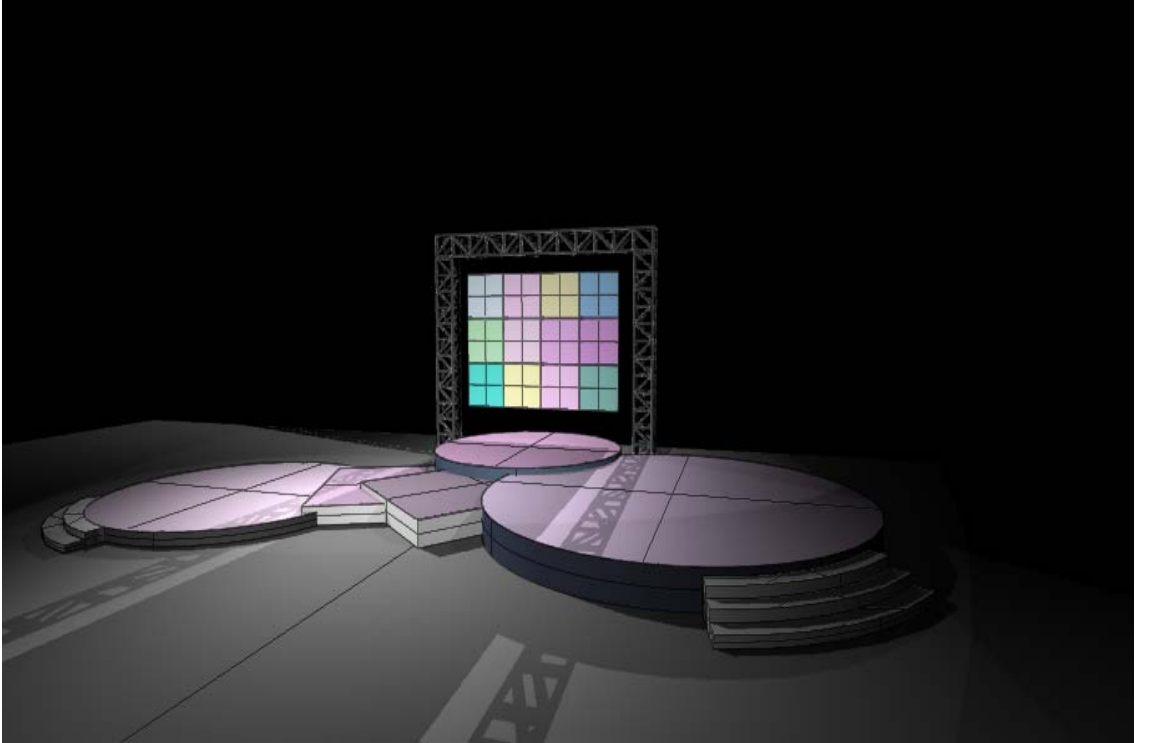
Çizim 7. Platformlara arkadan bakış

Yeni yerleşim şeklinde 10 m. x 10 m. kare tabanlı sahne platformu dikdörtgen tabanlı olarak tasarlanırken sahne yüzeyi yatay ekseninde yaklaşık 5 m. arttırıp 10 m. x 15 m. gibi bir yüzeye dağıtılmıştır.

Çizim 8. Platformların önden görünüşü

Sahne platformu yaklaşık olarak 50 m2 arttırılırken, platoda seyirci ve kameraların çalışma alanı açısından bir daralma olmamıştır. Platform yüksekliğinin daha aşağı alınması, geniş açıda solist ile seyircinin daha fazla kaynaşmasını sağlamıştır.

Çizim 9. Platformların modellenmiş hali

Multivisionun arkasında yer alan hareketli Cyloroma üzerindeki fiber optik ışıklar dekoratif amaçlı olup, derinliği arttırmak için gökyüzü efekti vermektedirler. Fiber optik uçlar siyah fon perdesinden rastgele 1 ile 3 mm. gibi değişik kalınlıklarda çıkartılmıştır

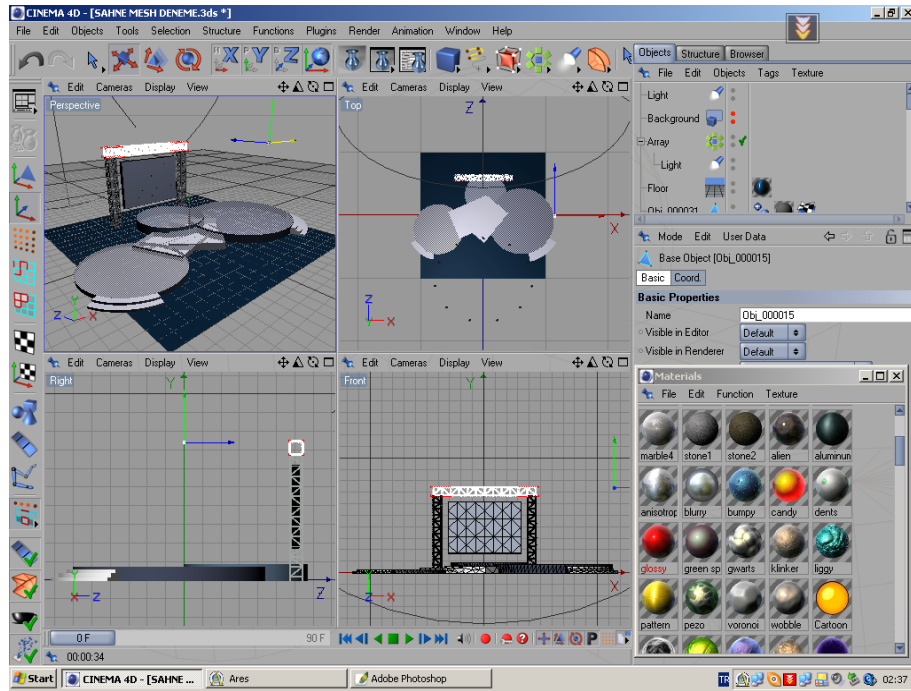
Tasarımda platform demir konstrüksiyon taşıyıcılar üzerine, cam yüzeylerin yerleştirilmesiyle oluşturulur. Alien başlı vidalarla demontabl olarak kurulan demir taşıyıcı yaklaşık 1m2 lik yüzeyler oluşturacak gibi bölünmüştür. Konstrüksiyon üstüne konan cam yüzeyler ise 2 kat lamine ve alttan kumlanmıştır.

Söz konusu yüzeyler alttan aydınlatmak amacıyla camdan tercih edilmiştir. Camların kumlanması alttaki ışık kaynaklarının yüzeydeki harelenmesini yok edebilmek amacıyla. Bu yüzeylerin altına R.G.B. tekniği gereği, kırmızı, yeşil, mavi floresan lambalar birbirine paralel olarak atlamalı şekilde yerleştirilir. Bilgisayar ve akıllı balastlar ile lambaların ışımaya değerlerini kontrollu olarak değiştirerek, stajdaki hemen hemen tüm renkler elde edilmektedir.

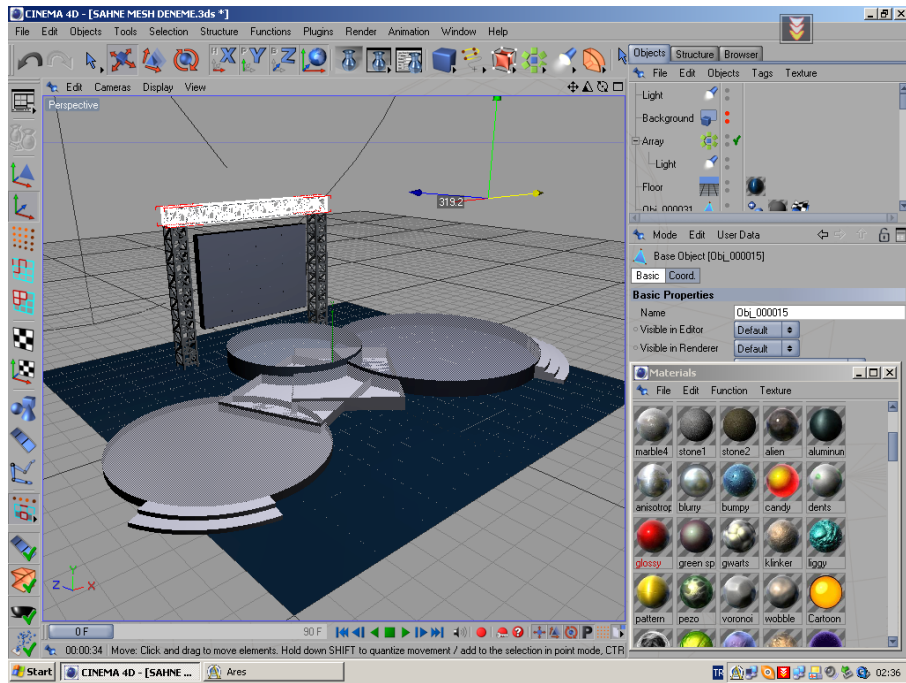
Işık kaynaklarının isteğe uygun konumlanmasını için kurulan uzay kafes taşıyıcı naturel alüminyum rengi olarak bırakılarak, arka Cycloromadan kopması düşünülmüştür. Yaklaşık 11m. kullanım yüksekliği olan stüdyonun, bu sistemle 8 m. si kullanılmıştır. Bu paralel dikeyler, alçak tasarlanan platformu kompozisyon açısından dengelerken, Multivisionun anlatımdaki önemini öne çıkartan bir misyon taşırlar.

Tasarımda multivision yüzeyinde aynı oranda arttırılıp, daha fazla anlatım taşıması hedeflenmiştir. Multivisionun yanlarına dikey konumlanan uzay kafes taşıyıcılar, psikolojik sınırlayıcı olarak tek simetrik dekor parçamızdır. Aslında mevcut tavan ışık kaynaklarının stüdyoda tek yönde yerleşmiş olması, doğal olarak yeni yerleşimde, yeni taşıyıcı sistem oluşturmamızı gerekli kılmıştır.

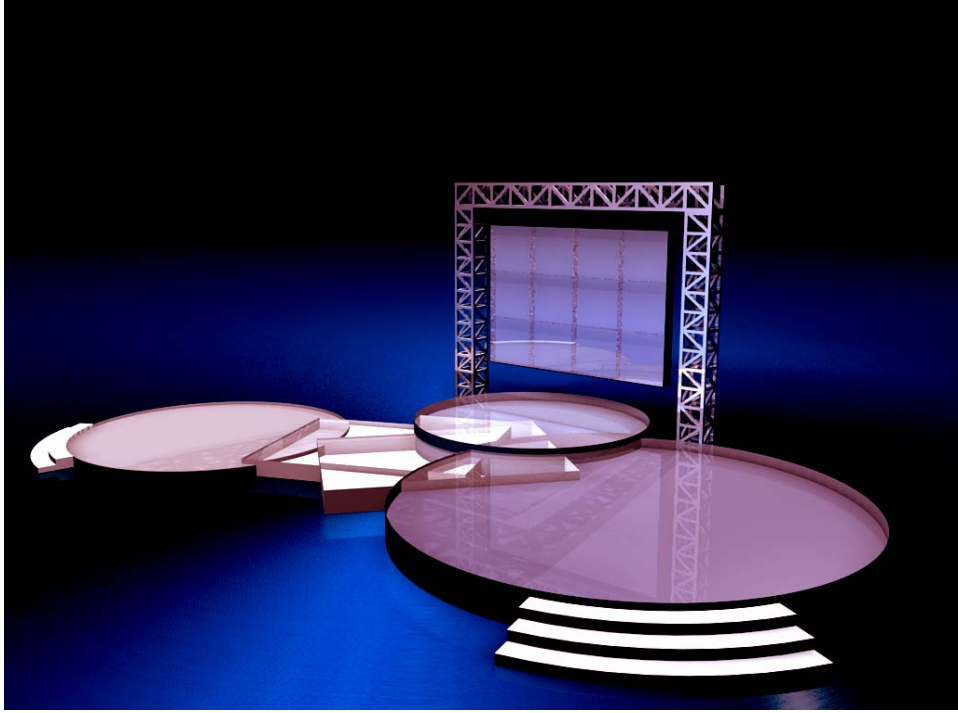
Sahne arkasında yerleştirilen alev efekti veren aygıtlar, Q 'daki yerine göre zaman, zaman devreye girip, özellikle arkadaki dev ekrandaki görüntüye dinamizm katmaktadır.

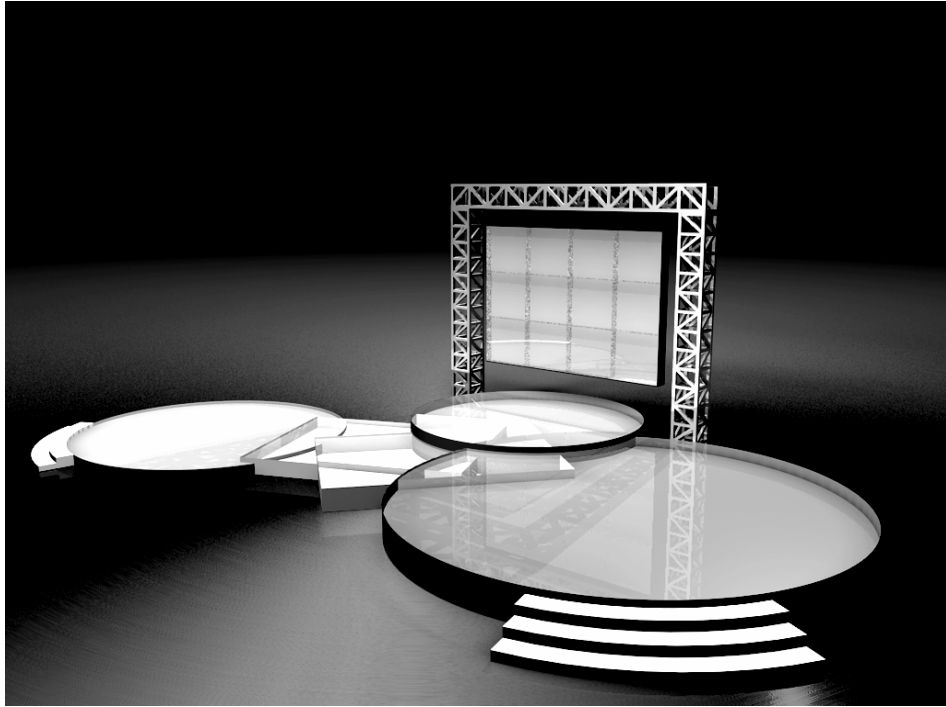
Çizim 10. tasarıma Cinema 4D programı ile texture atılması

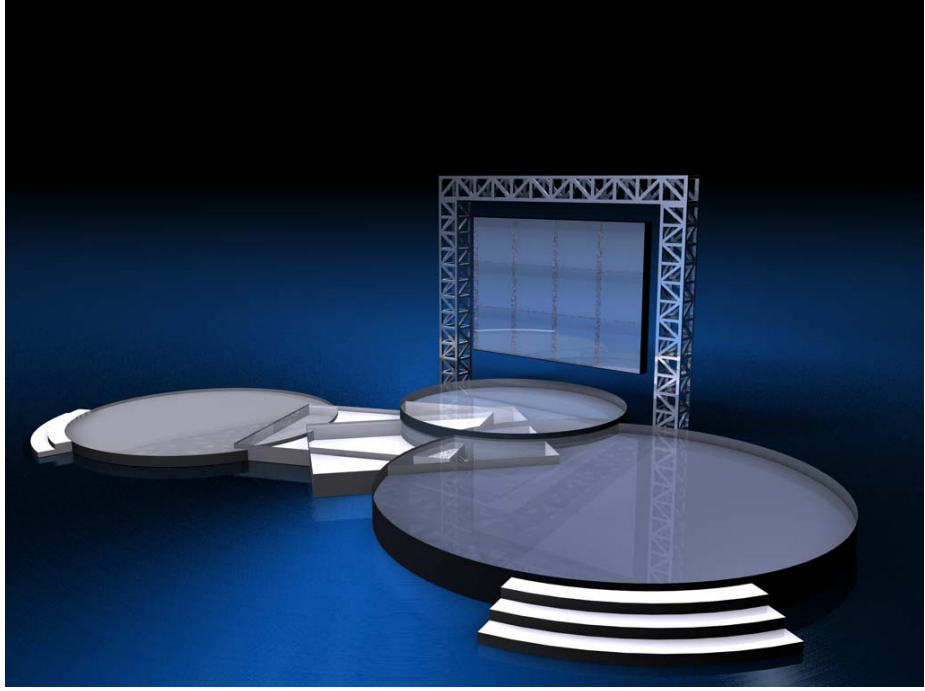
Çizim 11. tasarıma aynı program ile ışık kaynaklarının yerleştirilmesi

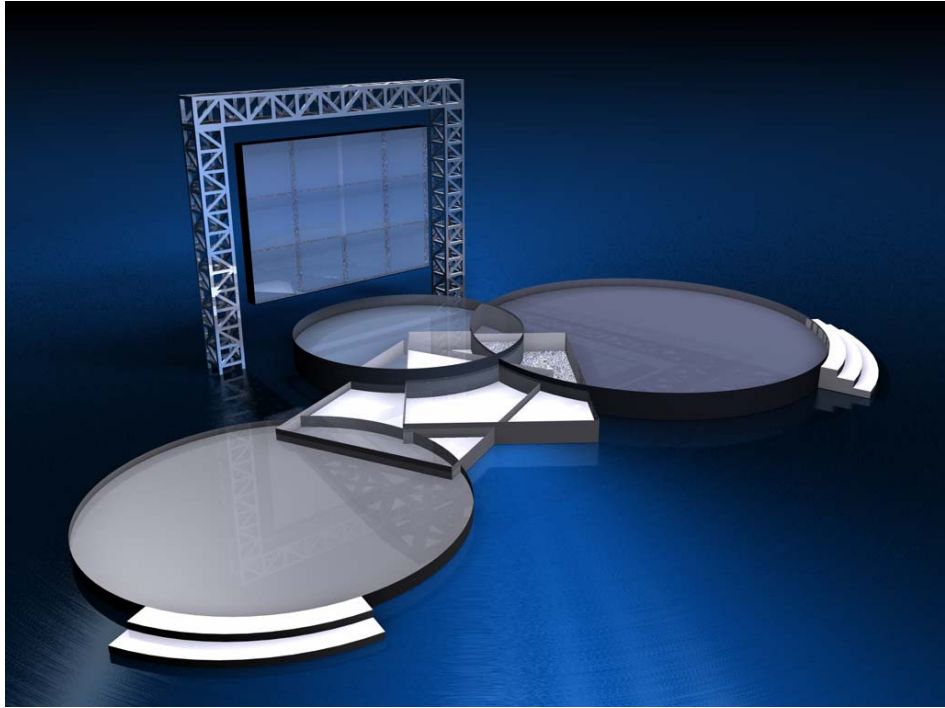
Çizim 12. Tasarımın lokal ışıkta görünüşü

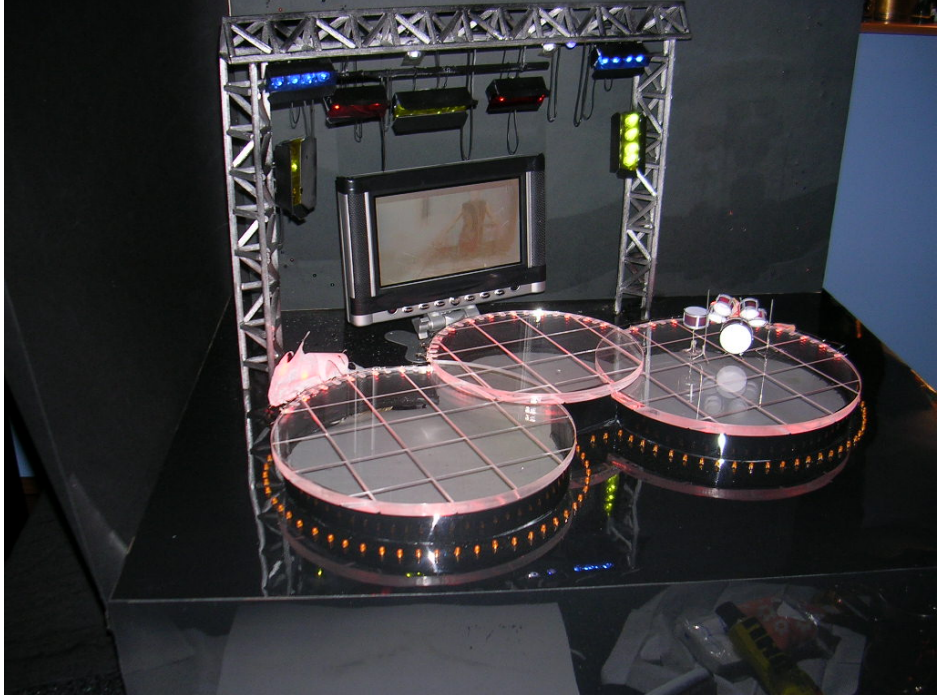
Çizim 13. Tasarımın gri değerleri

Çizim 14. Tasarımın aynı açıdan farklı lokal ışıkla görünüşü

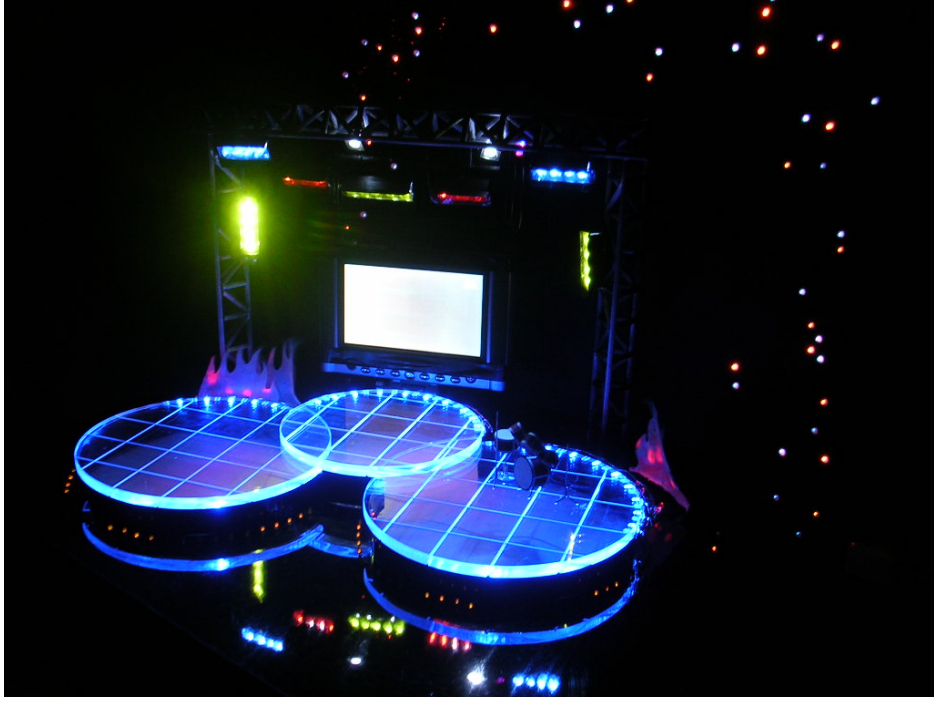
Çizim 15. Tasarımın başka lokal ışık kaynakları ile görünüşü

Resim 3.1.r. Canlı Performans program dekoru.

Resim 3.1.s. Canlı Performans program dekoru.

Resim 3.1.t. Canlı Performans program dekoru.

Resim 3.1.u. Canlı Performans program dekoru.

5. SONUÇ

Bu eser çalışmasının hazırlanma süreci, televizyon ve televizyon dekor yapımının geçirdiği tarihsel aşamaları tekrar gözden geçirmeme neden oldu; göz noktasının oldukça uzaktan alındığı bu perspektiften baktığımda, konu ile ilgili bulunduğumuz noktaya, bilimsel gelişmelerin yanısıra, deneme yanılma yönteminin'de inanılmaz katkısıyla geldiğimizi farkediyoruz.

Gene bu süreçte farkedilen diğer bir doğru ise ; Tüm hesaplamalar, tüm planlamalar, teknolojinin bize sağladığı tüm digital bilgisayar programlarına rağmen anlatımı tamamlayan son şeklin, tasarımcının bilgi birikimi ile maharetli parmaklarının ortak çalışmasıyla ancak verilebildiği gerçeği'dir.

Bir başka doğrudan sadece kameranin verdiği gerçeğin: kendisinden daha farklı algılandığı gerçeğidir. Bu illüzyonun şaşırtıcı kurallarının tek bir çalışmaya taşınamayacak kadar çok ve uygulama yapılan mekanlar kadar değişken olması, televizyon dekoru ile dekorun kurulduğu plato arasında ifadesi zor bir özel ilişkinin varlığını her çalışmada hissetmek, bizi konuyu bütünün dışında her dekoru kendi içersinde çözümlemek gibi bir özel'e götürmektedir.

6. KAYNAKÇA

1. CREAMER J., and HOFFMANN W.B., **Television Sound Effects** :
Ziff-Davis,N.Y. (1945) , England
2. PUDOVKİN. V. İ., **Film Technique** :, Newnes, London (1995) , England
3. WILLS,Edgar e., **Foundations in Broadcasting, Radio and TV** :, O
.P., N. Y.(1951) , England
4. **B.B.C İnternational Television Design Conference – Colour Held at
B.B.C.:** Television Centre, London ,November (1968). London, England
5. **E.B.U. Review Supplement : designing for Television** : ,(1972)
E.B.U., Switzerland
6. **E.B.U. Rewiew (part B): Special Issue on Color Televizion,**
November (1970),European Broadcasting Union, Switzerland
7. CANBULAT M.T. , **Sahne Dekorunda Görsel Derinliğin Arttırılması
Sahte Perspektif**, (2004) Mimar Sinan Üniversitesi, Sahne Dekorları
ve Kostüm Bölümü Kütüphanesi, İstanbul

7. ÖZGEÇMİŞ

Kaya Zeki KOÇER 1960 yılında İstanbulda doğdu. Orta ve lise öğrenimini Özel Kültür Kolejinde yaptı. 1982 senesinde Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Dekorları ve Kostüm Bölümüne girdi. 1987 senesinde mezun oldu. 1987 – 2004 yılları arasında sahne tasarımı , özel aydınlatma ve iç mekan düzenleme konularında profesyonel olarak çalıştı. 2004 yılında aynı bölüme yüksek lisans öğrencisi ve araştırma görevlisi olarak kabul edildi. Çalışmaları arasında üç adet çekilmiş uzun metraj sinema filmi dekor tasarımı ve realizesi, yetmişin üzerinde çekilmiş reklam filmi dekor tasarımı ve realizesi, muhtelif T.R.T eğlence programları dekor tasarım ve realizesi, ile birçok iç mekan tasarımı ve uygulaması vardır.